ମନୋବୋଧଃ

{॥ ମନୋବୋଧଃ ॥}

॥ ଶ୍ରୀ ରାମ ॥

ମନୋବୋଧଃ

ଶ୍ରୀରାମଦାସାନୁଦାସଃ

ଗଣେଶୋଽସ୍ତି ଯଃ ଷଡ୍ଗୁଣୈଶ୍ୱର୍ଯଯୁକ୍ତଃ

ତଥା ଶାରଦା ଯା ଚତୁର୍ବାଙ୍ମ୍ବରୂପା ।

ପ୍ରଣମ୍ୟାଽଥ ତୌ ସୃଷ୍ଟିନିର୍ମାଣମୂଲଂ

ଅନନ୍ତଂ ହିତଂ ରାମମାର୍ଗଂ ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟେ ॥ ୧ ॥

ମନୋ ରାମଭକ୍ତେଃ ପଥା ଯାସ୍ୟସି ତ୍ୱଂ

ତଦା ଶ୍ରୀହରିଂ ପ୍ରାପ୍ସ୍ୟସେ ତଂ ସ୍ୱଭାବାତ୍ ।

ଜନୈର୍ନିନ୍ଦିତଂ ଯତ୍ ତ୍ୱୟା ତନ୍ନ କାର୍ଯଂ

ନରୈଃ ଶ୍ଲାଘିତଂ କର୍ମ ଯତ୍ନେନ ସେବ୍ୟମ୍ ॥ ୨ ॥

ପ୍ରଭାତେ ତୁ ଯଶ୍ଚିନ୍ତୟେଦ୍ ରାମଚଂଦ୍ରଂ

ତତଃ କୀର୍ତୟେତ୍ ତଦ୍ଗୁଣାଂଶ୍ଚାରୁବାଚା ।

ସଦାଚାରମେନଂ ତ୍ୟଜେନ୍ନୈକଚିତ୍ତୋ

ଜଗତ୍ୟାଂ ସ ଏବାତିଧନ୍ୟତ୍ୱମେତି ॥ ୩ ॥

ମନୋ ବାସନାଂ ଦୁଃଖଦାଂ ସଂତ୍ୟଜାଶୁ

ମନଃ ସର୍ବଦା ପାପବୁଦ୍ଧିଂ ଜହୀହି ।

ମନୋ ମା ତ୍ୟଜାଽଙ୍କାନତୋ ଧର୍ମମାର୍ଗଂ

ମନସ୍ତିଷ୍ଠ ସତ୍ସାରଭୂତେ ବିଚାରେ ॥ ୪ ॥

Stotram Digitalized By Sanskritdocuments.org

ମନଃ ପାପକର୍ମାଦରସ୍ତ୍ୟାଜ୍ୟ ଏବ

ମନଃ ସତ୍ୟସଂକଲ୍ପ ଏବାନୁସେବ୍ୟଃ ।

ମନଃ କଲ୍ପନାଂ ମୁଞ୍ଚ ଶବ୍ଦାଦିକାନାଂ

ବିକାରାଶ୍ରଯେଣେହ ଧିଗ୍ ଧିକ୍ତ୍ୱମେତି ॥ ୫ ॥

ମନୋ ମାଽସ୍ତୁ ତେ କ୍ଲେଶଦଃ କ୍ରୋଧଲେଶୋ

ମନୋ ମାଽସ୍ତୁ କାମୋ ବିକାରସ୍ୟ ମୂଲମ୍ ।

ମନୋ ମା ମଦଂ ଦୁଷ୍ଟମଙ୍ଗୀକୁରୁ ତ୍ୱଂ

ମନୋ ମାଽସ୍ତୁ ତେ ମତ୍ସରୋ ମା ଚ ଦଂଭଃ ॥ ୬ ॥

ମନୋ ଧାର୍ଯମାର୍ଯେଷୁ ମାର୍ଗେଷୁ ଧୈର୍ଯଂ

ମନୋ ହୀନପୁଂସୋ ବଚଃ କ୍ଷାମ୍ୟମେବ ।

ମନୋଜ୍ଞୈସ୍ତ୍ୱଯା ଶୀତଲୈର୍ବାକ୍ପ୍ରବନ୍ଧୈଃ

ମନଃ ସର୍ବଦା ସଜ୍ଜନାସ୍ତୋଷଣୀଯାଃ ॥ ୭ ॥

ମନୋ ଦେହପାତେଽପି କୀର୍ତିଃ ସ୍ଥିରା ସ୍ୟାଦ୍

ଯଯା ତାଂ କ୍ରିଯାଂ ସର୍ବଦେବାଽରଭସ୍ୟ ।

ମନଶ୍ଚାନ୍ଦନଂ ସଦ୍ମୁଣଂ ସମ୍ପ୍ରଗୁହ୍ୟ

ତ୍ୱଯା ସର୍ବଥା ସଜ୍ଜନାଃ ପ୍ରୀଣନୀଯାଃ ॥ ୮ ॥

ମନଃ ପାରକୀଯଂ ବନଂ ମା ଚିନୁ ତ୍ୱମ୍

ଅତିସ୍ୱାର୍ଥଧୀଃ ଶିଷ୍ୟତେଽତ୍ରାତିପାପା ।

ସଦା ପାପଜନ୍ୟଂ ଫଲଂ ଭୋଗ୍ୟମେବ

ଯଦା ନେପ୍ସିତାଽପ୍ତିସ୍ତଦା ଦୁଃଖମେବ ॥ ୯ ॥

ମନୋ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେ ସଦା ପ୍ରୀତିରସ୍ତୁ

ବଲାଦ୍ ଦୁଷ୍କୃତଂ ଦୁଃଖଜାଲଂ ନିବାର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ତ୍ୱୟା ଦେହଦୁଃଖଂ ସୁଖତ୍ୱେନ ମାନ୍ୟଂ

ରମସ୍ତ୍ୱାମ୍ନରୂପେ ବିଚାରେଣ ନିତ୍ୟମ୍ ॥ ୧୦॥

ସମସ୍ତୈଃ ସୁଖୈଃ ସଂଯୁତଃ କୋଽସ୍ତି ଲୋକେ

ମନଃ ସଦ୍ବିଚାରୈଃ ଶନୈର୍ନିଷ୍ଟନୁତ୍ୱମ୍ ।

ମନୋ ଯତ୍ ତ୍ୱୟା ସଂଚିତଂ କର୍ମ ପୂର୍ବଂ

ତଦେବେହ ଭୋଗ୍ୟଂ ଶୁଭଂ ବାଽଶୁଭଂ ବା ॥ ୧୧॥

ମନୋ ମାଽନ୍ତରଂ ଦୁଃଖଜାଲସ୍ୟ ଦେହୀ

ମନଃ ସର୍ବଥା ଶୋକଚିନ୍ତେ ବିସର୍ଜ ।

ତତୋ ଦେହବୁଦ୍ଧିଂ ବିବେକାଦ୍ବିହାୟ

ବିଦେହସ୍ଥିତୌ ମୁକ୍ତିଭାଗ୍ ସଂରମସ୍ୱ ॥ ୧୨॥

ମନୋ ବୂହି ତତ୍ ଚେତ୍ ଶ୍ରୁତଂ ରାବଣସ୍ୟ

କ୍ଷଣେନୈବ ରାଜ୍ୟଂ ସମସ୍ତଂ ବିନିଷ୍ଟମ୍ ।

ତ୍ୟଜାତୋଽଶୁଭାଂ ବାସନଂ ଦୁଃଖଦାତ୍ରୀଂ

ବଲେନୈତି କାଲୋ ହଠାତ୍ ପୃଷ୍ଠଲଗ୍ନଃ ॥ ୧୩॥

ମନୋ ଦେହ ଏଷୋଽତିପୁଣ୍ୟେନ ଲବ୍ଧଃ

କୃତାନ୍ତେନ ନୀତଃ ସ ଏବାନ୍ତକାଲେ ।

ମହାନ୍ତୋଽପି ବୈ ମୃତ୍ୟୁମାର୍ଗେଣ ଯାତା

ଅସଂଖ୍ୟେଯ-ଜୀବା ଜନିଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ନଷ୍ଟାଃ ॥ ୧୪॥

ମନଃ ପଶ୍ୟ ଯେ ସଂସ୍ଥିତା ମୃତ୍ୟୁଭୂମୌ

ବଦନ୍ତ୍ୟାମୃତିଂ ତେଽହମେବାହମିତ୍ତ୍ୱମ୍ ।

ଚିରଂ ଜୀବିତଂ ମାନୟନ୍ତ୍ୟାତ୍ମନୋଽଙ୍କାଃ

କ୍ଷଣାତ୍ ତେ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ସର୍ବଂ ପ୍ରଯାନ୍ତି ॥ ୧୫॥

ମୃତଂ ବନ୍ଧୁମାଲୋକ୍ୟ ଶୋଚତ୍ୟପାର୍ଥଃ

କ୍ଷଣାତ୍ ସୋଽପି ମୃତ୍ୟୋଃ ପଥା ସମ୍ପ୍ରଯାତି ।

ଯତୋଽଙ୍କସ୍ୟ ନୋ ଯାତି ଲୋଭଃ ପ୍ରଶାନ୍ତିଂ

ତତୋଽସୌ ପୁନର୍ଦେହଯୋଗଂ ପ୍ରଯାତି ॥ ୧୬॥

ଜନୋ ମୂଢଭାବେନ ଶୋଚତ୍ୟପାର୍ଥଂ

କ୍ଷଣେନୈବ ଭାବ୍ୟଂ ଭବତ୍ୟେବ ନିତ୍ୟମ୍ ।

ଭବେତ୍ କର୍ମଣା ସ୍ୱେନ ପୁତ୍ରାଦିଯୋଗୋ

ବୃଥା ଖିଦ୍ୟତେ ତଦ୍ବିଯୋଗେଽଲ୍ପବୁଦ୍ଧିଃ ॥ ୧୭॥

ମନୋ ଧାରଯାଶାଂ ସଦା ରାଘବସ୍ୟ

ତତୋଽନ୍ୟଂ ନରଂ ନୈବ ସଂକୀର୍ତଯ ତ୍ବମ୍ ।

ପୁରାଣାନି ବେଦାଶ୍ଚ ଯଂ ବର୍ଣଯନ୍ତି

ନରଃ ଶ୍ଲାଘ୍ୟତାମେତି ତଦ୍ବର୍ଣନେନ ॥ ୧୮॥

ମନୋ ମା କଦାପି ତ୍ୟଜ ବ୍ରହ୍ମସତ୍ୟଂ

ମନୋଽସନ୍ନତିଂ ମା କୃଥାଃ ସର୍ବଥୈବ ।

ମନୋ ବୂହି ସତ୍ୟଂ ସଦା ସଦ୍ବିଚୋଭିଃ

ମନୋଽସତ୍ ତ୍ୟଜ ପ୍ରାଞ୍ଜ ମିଥ୍ୟେତି ମତ୍ବା ॥ ୧୯॥

ଅତୀବ ଶ୍ରମୋ ଜାୟତେ ମାତୃଗର୍ଭେ

ମନସ୍ତନ୍ନ କାର୍ଯଂ ୟତୋ ଦୁଃଖଭାକ୍ ସ୍ୟାତ୍ ।

ଶିଶୁଃ ପଚ୍ୟତେ ଜାଠରେ ବହ୍ନିକୁଣ୍ଡେ

ତଦାଽଧଃଶିରାଶ୍ଚୋର୍ଧ୍ୱପାତ୍ ଚାତିଖିନ୍ନଃ ॥ ୨୦॥

ମନୋ ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁ-ପ୍ରଦାଂ ଦୁଃଖଦାତ୍ରୀଂ

ଧନାଽଽସ୍ତ-ପ୍ରିୟା-କାମନାଂ ସଂତ୍ୟଜାଶୁ ।

ୟତୋ ୟାତନା ଗର୍ଭବାସେଽସ୍ତ୍ୟସହ୍ୟା

ତତୋ ରାଘବେ ପ୍ରୀତିଯୋଗଂ କୁରୁଷ୍ୱ ॥ ୨୧॥

ମନୋ ମେ ହିତଂ କାର୍ଯମେତତ୍ ତ୍ୱୟାଽଦ୍ୟ

ସଦା ରାମପାଦୌ ପ୍ରୟତ୍ନେନ ସେବ୍ୟୌ ।

ପ୍ରଭୁର୍ବାୟୁପୁତ୍ରସ୍ୟ ୟଃ ଖ୍ୟାତକୀର୍ତିଃ

ଜନାନୁଦ୍ଧରେତ୍ ସ ତ୍ରିଲୋକାଧିନାଥଃ ॥ ୨୨॥

ମନୋ ରାମନାମ୍ନସ୍ତ୍ୱୟାଽନ୍ୟନ୍ନ ବାଚ୍ୟଂ

ବୃଥା ବାକ୍ପ୍ରବନ୍ଧାତ୍ ସୁଖଂ ନୈତି କଶ୍ଚିତ୍ ।

କ୍ଷଣେନାୟୁରଗ୍ରେ ହରତ୍ୟେବ କାଲଃ

ଶରୀରାଦ୍ୱସାନେଽଥ କୋ ମୋଚୟେତ୍ ତ୍ୱାମ୍ ॥ ୨୩॥

ବିନା ରାମସେବାଂ ଶ୍ରମୋ ବ୍ୟର୍ଥ ଏବ

ଜନସ୍ୟ ପ୍ରଲାପୋ ୟଥା ନିଦ୍ରିତସ୍ୟ ।

ଅତୋ ବ୍ରୂହି ବାଚା ହରେର୍ନାମ ନିତ୍ୟଂ

ଅହଂତାଂ ମହାପାପିନୀ ସଂହରାଶୁ ॥ ୨୪॥

ମନସ୍ତେ ମଦୁକ୍ତିର୍ହିତୈବେତି ମାନ୍ୟା

ନ ଚେଦ୍ ରାମ-ପାଦାବ୍ଜ-ଲବ୍ଧିଃ କୁତସ୍ତେ ।

ସୁଖାପ୍ତି-କ୍ଷଣେ ଜାୟତେ ସୌଖ୍ୟମେବ

ତତଃ ସର୍ବନାଶଃ ସ୍ଥିରଂ ନୈବ କିଂଚିତ୍ ॥ ୨୫ ॥

କୁତଃ କେନଚିଦ୍ ଦେହ-ରକ୍ଷା-ପ୍ରଯତ୍ନଃ

ସ ଦେହଃ କ୍ଷଣେନୈବ କାଲେନ ନୀତଃ ।

ଅତସ୍ତ୍ୱଂ ମନୋ ରାମଚଂଦ୍ରଂ ଭଜସ୍ୱ

ପ୍ରମୁଞ୍ଚାନ୍ତରାତ୍ ସର୍ବଚିନ୍ତାଂ ଭବସ୍ୟ ॥ ୨୬ ॥

ଭବସ୍ୟାସ୍ୟ ଭୀତ୍ୟା ମନଃ କିଂ ବିଭେଷି

ଜହୀମାଂ ଧିୟଂ ଧୈର୍ୟମେବାବଲଂବ୍ୟ ।

ପ୍ରଭୌ ରକ୍ଷକେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେ ଶିରଃସ୍ଥେ

ଭୟଂ କିଂ ନୁ ତେ ଦଣ୍ଡହସ୍ତାତ୍ କୃତାନ୍ତାତ୍ ॥ ୨୭ ॥

ମନୋ ଦୀନନାଥଂ ପ୍ରଭୁଂ ଚାପପାଣିଂ

ବିଲୋକ୍ୟାଗ୍ରତଃ କମ୍ପତେ କାଲ ଏଷଃ ।

ଜନୈର୍ମଦ୍ବଚଃ ସତ୍ୟମେବେତି ମାନ୍ୟଂ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୨୮ ॥

ବ୍ରତଂ ରାମଚନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ତୁ ଖ୍ୟାତମେତତ୍

ସ୍ୱଭକ୍ତଦ୍ୱିଷୋ ମସ୍ତକଂ ତାଡ୍ୟମେବ ।

ପୁରୀ ଯେନ ନୀତା କ୍ଷଣାଦ୍ ଦେବଲୋକଂ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୨୯ ॥

ପ୍ରଭୋଃ ସେବକଂ ଲୋକଯେତ୍ କ୍ରୂରଦୃଷ୍ଟ୍ୟା

ସ ଈଦୃଉଗ୍‌ବିଧଃ କୋଽସ୍ତି ଭୂମ୍ୟାମବୁଦ୍ଧିଃ ।

ତ୍ରିଲୋକ୍ୟାଂ ଜନା ଯଦ୍ୟଶୋ ବର୍ଣଯନ୍ତି

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୦॥

ମହା ସଂକଟାନ୍ନୋଚିତା ଯେନ ଦେବାଃ

ବଲେନ ପ୍ରତାପୈର୍ଗୁଣୌର୍ଯୋ ବରିଷ୍ଠଃ ।

ସ୍ମରତ୍ୟମ୍ବିକା ଶୂଲପାଣିସ୍ତଥା ଯଂ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୧॥

ଅହଲ୍ୟା ଶିଲୀଭୂତଦେହାଽପି ଯେନ

କୃତା ପାଦସଂସ୍ପର୍ଶତୋଽତୀବ ପୂତା ।

ଶ୍ରୁତିର୍ଯଦ୍ୟଶୋବର୍ଣନେ ମୌନମାପ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୨॥

ମନଶ୍ଚଂଦ୍ର-ସୂର୍ଯର୍କ୍ଷମେର୍ବାଦିକଂ ତୁ

ବସତ୍ୟଞ୍ଜସା ଯସ୍ୱରୂପେ ସମସ୍ତମ୍ ।

ଚିରଂଜୀବତାଂ ଯେନ ନୀତୌ ସ୍ୱଦାସୌ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୩॥

ଉପେକ୍ଷା ନ କସ୍ୟାପି ଯସ୍ୟ ସ୍ୱରୂପେ

ଇତି ପ୍ରତ୍ୟୟୋ ନାସ୍ତି ମୂଢସ୍ୟ ଚିତ୍ତେ ।

ପୁରାଣାନି ଯଂ ବିଶ୍ୱପାଲଂ ବଦନ୍ତି

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୪॥

ହୃଦି ସ୍ଵେ ସ୍ଥିତୋ ଯାଦୃଶୋ ଯସ୍ୟ ଭାଵୋ

ଵସତ୍ୟଞ୍ଜସା ତାଦୃଶସ୍ତତ୍ର ଦେଵଃ ।

ଅନନ୍ୟସ୍ୟ ଯୋ ରକ୍ଷକଷ୍ଟାପପାଣିଃ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ଵଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୫ ॥

ହରିଃ ପ୍ରାଣିନାଂ ସଂନିଧୌ ସର୍ଵଦାଽଽସ୍ତେ

କୃପାଲୁଃ ସ୍ଵଭକ୍ତସ୍ୟ ଧୈର୍ଯଂ ଵିଲୋକ୍ୟ ।

ସୁଖାନଂଦ-କୈଵଲ୍ୟ-ଦାତାଽସ୍ତି ଯୋ ଵୈ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ଵଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୬ ॥

ଯଥା ଭାସ୍କରଷ୍ଟକ୍ରଵାକସ୍ୟ ଗୋପ୍ତା

ତଥା ସଂକଟେଽସ୍ତି ପ୍ରଭୁଃ ସେଵକସ୍ୟ ।

ହରେର୍ଭକ୍ତିମାହାତ୍ମ୍ୟମୁଦ୍ଗୀଯତେ ଙ୍କୈଃ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଃ ସ୍ଵଭକ୍ତମ୍ ॥ ୩୭ ॥

ମନଃ ପ୍ରାର୍ଥନାଂ ରେ ଶୃଣୁ ତ୍ଵଂ ମମୈକାଂ

ରଘୂତ୍ତଂସରୂପଂ ପ୍ରପଶ୍ୟାଚଲସ୍ତ୍ଵମ୍ ।

ଇଦଂ ମଦ୍ଵଚସ୍ତେ ନ ହେଯଂ କଦାପି

ମନୋ ରାଘଵେ ତ୍ଵଂ ନିଵାସଂ କୁରୁଷ୍ଵ ॥ ୩୮ ॥

ପୁରାଣାନି ଵେଦାଷ୍ଟ ଯଂ ଵର୍ଣଯନ୍ତି

ସମାଧାନତା ସ୍ୟାତ୍ ସଦା ଯସ୍ୟ ସଙ୍ଗାତ୍ ।

ସମର୍ପ୍ୟାଶୁ ତସ୍ମିନ୍ ନିଜଂ ଚଞ୍ଚଲତ୍ଵଂ

ମନୋ ରାଘଵେ ସଂନିଵାସଂ କୁରୁଷ୍ଵ ॥ ୩୯ ॥

ମନଃ ପ୍ରାପ୍ୟତେ ଵୈ ସୁଖଂ ଯତ୍ର ସର୍ଵମ୍

ଅତୀଵାଦରେଣେହ ତଲ୍ଲକ୍ଷିତଵ୍ୟମ୍ ।

ଵିଵେକେନ ଦୁଷ୍କଲ୍ପନାଂ ସଂନିଵାର୍ଯ

ମନୋ ରାଘଵେ ସଂନିଵାସଂ କୁରୁଷ୍ଵ ॥ ୪୦॥

ସଦୈଵାଟନେ ନୋ ସୁଖଂକିଂଚିଦସ୍ତି

ଶ୍ରମୋ ଜାୟତେ ନୋ ହିତଂ କିଂଚିଦେଵ ।

ଵିଵେକେନ ଲଵ୍ଧ୍ଵା ଘନାନନ୍ଦ-ବୋଧଂ

ମନୋ ରାଘଵେ ସଂନିଵାସଂ କୁରୁଷ୍ଵ ॥ ୪୧॥

ଅଲଂ ଵିସ୍ତରେଣ ଵ୍ରଵୀମ୍ୟେକମେଵ

ମନୋ ରାଘଵଂ ତ୍ଵଂ ସ୍ଵକୀୟଂ କୁରୁଷ୍ଵ ।

ତଦୀୟଂ ଵ୍ରତଂ ଦୀନନାଥେତି ଶ୍ରୁତ୍ଵା

ମନଃ ସଜ୍ଜନ ସ୍ଵସ୍ଵରୂପେ ଵସ ତ୍ଵମ୍ ॥ ୪୨॥

ମନଃ ସଦ୍ଵଚୋ ମେ ତ୍ଵଯା ଗ୍ରାହ୍ୟମେକଂ

ହିତଂ କାର୍ଯମେଵାମ୍ଭନଃ ସର୍ଵଥେତି ।

କଦାପ୍ୟେହ ରାମେତରଂ ନୈଵ ଵାଚ୍ୟଂ

ସଦାଽଽତ୍ମସ୍ଵରୂପଂ ନିଦିଧ୍ୟାସନୀୟମ୍ ॥ ୪୩॥

ମନୋ ମୂଢସଙ୍ଗେ ତୁ ମୌନଂ ଵିଧେୟଂ

କଥାସ୍ଵାଦରୋ ରାଘଵସ୍ୟୈଵ କାର୍ଯଃ ।

ନ ରାମୋ ଗୃହେ ଯତ୍ର ସଂତ୍ୟଜ୍ୟ ତତ୍ତୁ

ସୁଖାର୍ଥେ ସଦାଽରଣ୍ୟଵାସୋ ଵିଧେୟଃ ॥ ୪୪॥

ସମାଧାନଭଙ୍ଗୋ ଭବେଦ୍ୟସ୍ୟ ସଙ୍ଗାତ୍

ଅହଂତା ତଥାଽଽକସ୍ମିକୀ ସ୍ୟାତ୍ସ୍ୱଦେହେ ।

ମତିର୍ଯସ୍ୟ ସଙ୍ଗାତ୍ ତ୍ୟଜେଦ୍ରାମଚନ୍ଦ୍ରଂ

ତଦୀଯେନ ସଙ୍ଗେନ ପୁଂସାଂ ସୁଖଂ କିମ୍ ॥ ୪୫ ॥

ମନୋ ଯା ଗତା ରାମହୀନା ସ୍ୱବେଲା

ତଦାଯୁସ୍ତ୍ୱଯା ନାଶିତଂ ବୁଦ୍ଧିଜାଡ୍ୟାତ୍ ।

ଶ୍ରମୋ ରାମସେବାଂ ବିନା ଜୀବିତଂ ଯତ୍

ସ ଦକ୍ଷୋଽତ୍ର ଯୋ ରାମସେବୀ ସଦୈବ ॥ ୪୬ ॥

ହୃଦା ଚିନ୍ତୟନ୍ ଲୋଚନାଭ୍ୟାଂ ପ୍ରପଶ୍ୟନ୍

ହରିଂ ଭକ୍ତିଯୁକ୍ତୋ ଯ ଆସ୍ତେ ବୁଧୋଽପି ।

ଗୁଣପ୍ରୀତିଯୁକ୍ତଶ୍ଚରେତ୍ ସାଧନଂ ଯଃ

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୪୭ ॥

ସଦା ଦେବକାର୍ଯେ ସ୍ୱଦେହଂ ଯୁନକ୍ତି

ସଦା ଯସ୍ୟ ବାଗ୍ ବକ୍ତି ସଦ୍-ରାମନାମ ।

ବରିଷ୍ଠେ ସ୍ୱଧର୍ମେ ସ୍ଥିତିର୍ଯସ୍ୟ ନିତ୍ୟଂ

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୪୮ ॥

ସଦା ବକ୍ତି ଯଦ୍ ଯାତି ମାର୍ଗେଣ ତେନ

ପ୍ରପଶ୍ୟତ୍ୟନେକେଷୁ ତୋ ଦେବମେକମ୍ ।

ଭ୍ରମସ୍ୟ କ୍ଷୟାଦ୍ ଯୋ ଭଜେଦ୍ବାସୁଦେବଂ

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୪୯ ॥

ବିକାରା ନ କାମାଦଯୋ ଯସ୍ୟ ଚିତ୍ତେ

ତପସ୍ୱୀ ବିରାଗୀ ସ୍ୱୟଂ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ।

ସଦା ଶାନ୍ତଚିତ୍ତସ୍ତମୋଲେଶହୀନଃ

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୫୦॥

ମଦୋ ମତ୍ସରଃ ସ୍ୱାର୍ଥବୁଦ୍ଧିର୍ନିରସ୍ତାଃ

ପ୍ରପଞ୍ଚୋଦ୍ଭବୋ ଯସ୍ୟ ଚିତ୍ତେ ନ ଖେଦଃ ।

ସଦା ବକ୍ତି ଯଃ ସୂନୃତାମେବ ବାଚଂ

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୫୧॥

କ୍ରମେତ୍ ତତ୍ତ୍ୱଚିନ୍ତାନୁବାଦେନ କାଲଂ

ପ୍ରଲିପ୍ତୋ ନ ଦୋଷେଣ ଦମ୍ଭାଦିକେନ ।

କରୋତ୍ୟୁତ୍ତମୈଃ ପ୍ରତ୍ୟହଂ ବ୍ରହ୍ମବାଦଂ

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୫୨॥

ସଦୈବାର୍ଜବୀ ସର୍ବଲୋକପ୍ରିଯୋ ଯଃ

ସଦା ସର୍ବଦା ସତ୍ୟବାଦୀ ବିବେକୀ ।

ବଚୋ ଭାଷତେ ନୋଽନୃତଂ ନୋ କଦାଚିତ୍

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୫୩॥

ସଦାଽରଣ୍ୟସଂସ୍ଥୋ ଭବେଦ୍ ଯୋ ଯୁବାଽପି

ବିକଲ୍ପସ୍ୟ ଚିତ୍ତେ ମଲୋ ନୈବ ଯସ୍ୟ ।

ଦୃଢଃ ପ୍ରତ୍ୟଯୋ ଯସ୍ୟ ଚିତ୍ତାନ୍ନ ଯାତି

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୫୪॥

ଦୁରାଶା ଗତା ଯସ୍ୟ ଚିତ୍ତାତ୍ ସମୂଲା

ପ୍ରବୁଦ୍ଧା ହରି-ପ୍ରେମରୂପା ସୁତୁଷ୍ଟା ।

ଋଣୀ ଦେବଦେବଃ କୃତୋ ଯେନ ଭକ୍ତ୍ୟା

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୫୫ ॥

ଦୟାଳୁଃ କୃପାଳୁଶ୍ଚ ଯଃ କୋମଳାନ୍ତୋ

ଜନେ ସ୍ନେହଯୁକ୍ତଶ୍ଚ ଯୋ ଦାସ-ପାଳଃ ।

ମନୋ ଯସ୍ୟ ନ କ୍ରୋଧ-ସଂତାପ-ଯୁକ୍ତଂ

ସ ଧନ୍ୟୋଽସ୍ତି ଦାସୋଽତ୍ର ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ॥ ୫୬ ॥

ହରେର୍ନାମ-ସଂକୀର୍ତନୋପାସନାଭ୍ୟାଂ

ଜନୋ ଧନ୍ୟତାଂ ଏତ୍ୟଜସ୍ରଂ ଜଗତ୍ୟାମ୍ ।

ଉଦାସୀନତା ସା ପଦାର୍ଥେଷୁ ସାରଂ

ତଯା ସର୍ବଦା ଚିତ୍ତବୃତ୍ତେଃ ପ୍ରଶାନ୍ତିଃ ॥ ୫୭ ॥

ମନୋ ମାଽସ୍ତୁ ଶବ୍ଦାଦିଷୁ ପ୍ରୀତିଯୋଗଃ

ପଦାର୍ଥେଷୁ କାମୋ ଭବେତ୍ ପୂର୍ବପାପୈଃ ।

ସୁନିଷ୍କାମ-ଭକ୍ତ୍ୟା ପ୍ରଭୁଶ୍ଚିନ୍ତନୀଯୋ

ବିକଲ୍ପସ୍ୟ ଲେଶୋଽପି ତୂର୍ଣଂ ପ୍ରହେଯଃ ॥ ୫୮ ॥

ଜନଃ କଲ୍ପନାଂ କଲ୍ପଯନ୍ କୋଟିକଲ୍ପଂ

ସମଭ୍ୟେତି ରାମଂ ପ୍ରଭୁଂ ନୈବ ନୈବ ।

ଧୃତଶ୍ଚେତସା ଯେନ କାମୋ ନ ରାମଃ

କୁତସ୍ତସ୍ୟ ରାମେ ତୁ ସୁପ୍ରୀତିଯୋଗଃ ॥ ୫୯ ॥

ମନୋ ରାମଚନ୍ଦ୍ରୋ ନିଧିଃ କାମଧେନୁଃ

ସୁରଦ୍ରୁର୍ମଣିଶ୍ଚିନ୍ତିତାର୍ଥପ୍ରଦଶ୍ଚ ।

ପ୍ରଭାବାଦ୍ ହି ଯସ୍ୟୈବ ସର୍ବସ୍ୟ ସତ୍ତା

ନ ତତ୍ତୁଲ୍ୟତାମେତି କଶ୍ଚିଦ୍ ଜଗତ୍ୟାମ୍ ॥ ୬୦॥

ସମାଶ୍ରିତ୍ୟ କଲ୍ପଦ୍ରୁମଂ ଦୁଃଖିତୋ ଯଃ

ସଦା ତସ୍ୟ ଚିତ୍ତେ ବସତ୍ୟେବ ଦୁଃଖମ୍ ।

ସମଂ ସଜ୍ଜନୈର୍ଯୋ ବିବାଦଂ କରୋତି

ତତୋ ଯାତି ସଂତାପମନ୍ତର୍ମହାନ୍ତମ୍ ॥ ୬୧॥

ଭବଦ୍ଭୋ ନିଦିଧ୍ୟାସ-ଭଙ୍ଗୋଽପି ତସ୍ୟ

ବଲାଦୁଦ୍ଭବେତ୍ ଶୋକ-ସଂତାପ-ବୃତ୍ତିଃ ।

ସୁଖାନନ୍ଦ-ନାଶୋ ଭବେଦ୍ ଭେଦବୁଦ୍ଧ୍ୟା

ମନୋନିଷ୍ଟୟୋ ଲୁପ୍ତତେ ହନ୍ତ ସର୍ବଃ ॥ ୬୨॥

ଯଥା କାମଧେନୁପ୍ରଭୋସ୍ତକ୍ର-ଯାଞ୍ଚା

ତଥୈବାମ୍ବେତ୍ତୁଷ୍ଟ ବାଦପ୍ରିୟତ୍ବମ୍ ।

ସ ସଂତ୍ୟଜ୍ୟ ଚିନ୍ତାମଣିଂ କାଚଖଣ୍ଡାନ୍

ପ୍ରୟାଚେତ ତସ୍ମୈ ନ କସ୍ତାନ୍ ପ୍ରଦଦ୍ୟାତ୍ ॥ ୬୩॥

ଦୃଢା ନାସ୍ତି ବୁଦ୍ଧିର୍ବିମୂଢସ୍ୟ ପୁଂସୋ

ନ ଚିତ୍ତେଽସ୍ତି ରାମୋଽତିକାମାକୁଲସ୍ୟ ।

ପ୍ରବୃତ୍ତେଽତିଲାଭେ ଭବେତ୍ କ୍ଷୁବ୍ଧ-ଚିତ୍ତଃ

ପ୍ରସକ୍ତୋଽତିଭୋଗେଷୁ ଦୈନ୍ୟଂ ପ୍ରୟାତି ॥ ୬୪॥

ଅଭକ୍ତ୍ୟା ହରୀ ଜୀବିତଂ ମାଽସ୍ମୁ ଦୀନଂ

ଭବେତ୍ ଚାତିମୌଢ୍ୟେ ସଦା ଦୁଃଖଦୁଃଖମ୍ ।

ମନୋ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେଽର୍ପଯ ପ୍ରୀତିଯୋଗଂ

ବିରାମେଷୁ ତେ ମାସ୍ତୁ ବାଞ୍ଛା ଧନାଦୌ ॥ ୬୫ ॥

ଅସାରୋଽସ୍ତି ସଂସାର ଏଷୋଽତିଘୋରୋ

ମନଃ ସଜ୍ଜନାନ୍‌ବେଷଯ ତ୍ୱଂ ହି ସତ୍ୟମ୍ ।

ବିଷଂ ଭକ୍ଷିତଂ ଚେତ୍ ସୁଖଂ ତେ କୁତଃ ସ୍ୟାଦ୍

ଅତୋ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଂ ସଦା ଚିନ୍ତଯ ତ୍ୱମ୍ ॥ ୬୬ ॥

ଘନଶ୍ୟାମବର୍ଣୋଽତିଲାବଣ୍ୟଯୁକ୍ତୋ

ଗଭୀରୋଽତିଧୀରଃ ପ୍ରତାପେନ ପୂର୍ଣଃ ।

ସ୍ୱଭକ୍ତସ୍ୟ ଯଃ ସଂକଟେ ପକ୍ଷପାତୀ

ସ ରାମଃ ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୬୭ ॥

ବଲେନାଧିକୋ ରାଘବସ୍ଚାପପାଣିଃ

କରାଲସ୍ୟ କାଲୋଽପି ତସ୍ମାଦ୍ ବିଭେତି ।

କଥା କୈବ ମର୍ତ୍ୟସ୍ୟ ରଙ୍କସ୍ୟ ତତ୍ର

ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ରାଘବଶ୍ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୬୮ ॥

ସୁଖାନନ୍ଦକୃଦ୍ ବାରକୋ ଯୋ ଭଯସ୍ୟ

ସ ହି ପ୍ରୀତିଯୋଗେନ ସେବ୍ୟୋ ଜଗତ୍ୟାମ୍ ।

ବିବେକାଦନାଚାରବୁଦ୍ଧିଂ ବିସୃଜ୍ୟ

ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ରାଘବଶ୍ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୬୯ ॥

ମନଃ କୀର୍ତ୍ତଯ ତ୍ୱଂ ହରିଂ କାମପୂରଂ

ନ ବୈ ବାଧ୍ୟସେ ଦୁଃଖଜାଲୈଃ କଦାପି ।

ମଦାଲସ୍ୟମାଶୁ ତ୍ୱଯା ସମ୍ଭ୍ରହେଯଂ

ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ରାଘବଶ୍ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୭୦॥

ମହାଦୋଷନାଶୋଽସ୍ତି ଯତ୍କୀର୍ତ୍ତନେନ

ନରଃ ସଦ୍ଗତିଂ ଯାତି ଯତ୍କୀର୍ତ୍ତନେନ ।

ଭବେତ୍ ପୁଣ୍ୟବୃଦ୍ଧିଶ୍ଚ ଯତ୍କୀର୍ତ୍ତନେନ

ସ ରାମଃ ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୭୧॥

ଭବେନ୍ନ ବ୍ୟଯଃ ସ୍ୱୀଯବିତ୍ତସ୍ୟ କିଂଚିତ୍

ତତୋଚ୍ଚାରଣେ ରାମନାମ୍ନୋ ନ କଷ୍ଟମ୍ ।

କ୍ଷଯୋ ଜାଯତେ ଯେନ ସଂସାରଶତ୍ରୋଃ

ସ ରାମଃ ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୭୨॥

ମହଦ୍ ଦୁଃଖମୁତ୍ପଦ୍ୟତେ ଦେହଦଣ୍ଡାତ୍

ପରଂ ନାମସଂକୀର୍ତ୍ତନେ ନୈବ ଦୁଃଖମ୍ ।

ଶିବଶ୍ଚିନ୍ତଯତ୍ୟେବ ଯଂ ଦେବଦେବଂ

ସ ରାମଃ ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୭୩॥

ତପଃପୂର୍ବ୍ବକେ ସାଧନେ ଦେହକଷ୍ଟଂ

ଧନେନୈବ ଦାନଂ ବ୍ରତୋଦ୍ୟାପନଂ ଚ ।

କୃପାଲୁଃ ସଦା ଦୀନଜୀବେଷୁ ଯୋଽସୌ

ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ରାଘବଶ୍ଚିନ୍ତନୀଯଃ ॥ ୭୪॥

ମନଃ ସାଧନେଷ୍ୱେତଦେବ ପ୍ରଶସ୍ତଂ

ନ ଚେନ୍ମନ୍ୟସେ ସାଧୁଭିର୍ନିଷ୍ଠିନୁ ତ୍ୱମ୍ ।

ବୃଥା ସଂଶୟସ୍ତ୍ୟାଜ୍ୟ ଏବାନ୍ତକାରୀ

ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ରାଘବଶ୍ଚିନ୍ତନୀୟଃ ॥ ୬୫ ॥

ଭବେନ୍ନୈବ ଯୋଗୋ ନ ଧର୍ମୋ ନ କର୍ମ

ନ ଭୋଗୋ ନ ଚ ତ୍ୟାଗ ଏକୋଽପି ସାଙ୍ଗଃ ।

ମନୋ ନାମ-ସଂକୀର୍ତନେ ଶ୍ରଦ୍ଧଧସ୍ୱ

ପ୍ରଭାତେ ହୃଦା ରାଘବଶ୍ଚିନ୍ତନୀୟଃ ॥ ୬୬ ॥

ହରେର୍ନାମ ସଂକୀର୍ତନେ ଶ୍ରଦ୍ଧଧାନୋ

ଭବେଦ୍ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱଶୂନ୍ୟୋଜପନ୍ ରାମନାମ ।

ହରେଃ କର୍ମ କୁର୍ବନ୍ ଭବିଷ୍ୟତ୍ୟକାମୋ

ସ୍ୱରୂପଂ ଚ ସର୍ବତ୍ର ପଶ୍ୟେତ୍ ତଦାନୀମ୍ ॥ ୬୭ ॥

ଅହୋ ଯସ୍ୟ ରାମେ ନ ବିଶ୍ୱସ୍ତବୁଦ୍ଧିଃ

ଭବେତ୍ ପାମରଃ ସର୍ବଦା ଦୁଃଖଭାକ୍ ସଃ ।

ସ୍ଥିତେ କିନ୍ତୁ କୈବଲ୍ୟଦେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେ

ବୃଥା ଦେହ-ସଂସାର-ଚିନ୍ତାଽଲ୍ପବୁଦ୍ଧେଃ ॥ ୬୮ ॥

ମନଃ ପାବନାଂ ଭାବନାଂ ରାଘବସ୍ୟ

ନିଧେହ୍ୟନ୍ତରେ ମାଽସ୍ତୁ ସଂସାରଚିନ୍ତା ।

ଭବୋ ଭ୍ରାମଯତ୍ୟେବ ଜୀବଂ ସଦୈବ

ଅସଦ୍-ବସ୍ତୁ-ସଂଧାରଣଂ ବ୍ୟର୍ଥମେବ ॥ ୬୯ ॥

ମନଃ ସଂଶ୍ରଯ ଶ୍ରୀଶମୀଶସ୍ୟ ହୃସ୍ପଥଂ

ତରାଦ୍ୟୈବ ଦୁଷ୍ପାର-ସଂସାର-ବାର୍ଧିମ୍ ।

ପ୍ରହେଯସ୍ତ୍ବଯା। ଦୁର୍ଭରଃ କାମ ଏଷଃ

ଖରୋ ମସ୍ପରଃ ସର୍ବଥା। ଦଣ୍ଡ୍ୟ ଏବ ॥ ୮୦॥

ମନୋ। ମସ୍ପରାତ୍ ମା। ତ୍ୟଜ ଶ୍ରୀଶନାମ

ନିଦିଧ୍ୟାସ ଏଷୋଃସ୍ତ୍ବତୀବାଦରାତ୍ ତେ ।

ମନୋ। ରାମନାମୋତ୍ତମଂ ସାଧନଂ ରେ

ନ ଚୈତସ୍ୟ ତୁଲ୍ୟଂ କିମପ୍ୟସ୍ତି ଲୋକେ ॥ ୮୧॥

ବହୂନ୍ୟନ୍ୟନାମାନି ତୁଲ୍ୟାନି ନାସ୍ୟେତି

ଅଭାଗ୍ୟାନ୍ନ ଜାନାତ୍ୟଯଂ ପାମରୋଃଙ୍କଃ ।

ଇଦଂ ପାର୍ବତୀଶେନ ବୁଦ୍ଧଂ ବିଷଦ୍ମଂ

କଥା ମାନବସ୍ୟାତ୍ର କା କିଂକରସ୍ୟ ॥ ୮୨॥

ସ୍ମରାରୀଃ ସଦା ଧ୍ୟାଯତୀଶଂ ହି ରାମଂ

ଉମାସଂଯୁତୋ। ଗାଯତି ପ୍ରେମବଦ୍ଧଃ ।

ଦୃଢ-ଜ୍ଞାନ-ବୈରାଗ୍ୟ-ସାମର୍ଥ୍ୟ-ଯୁକ୍ତଃ

ସଦାଃଽସ୍ତେ ସୁଖଂ ରାମ-ବିଶ୍ବାସ-ପୂର୍ଣଃ ॥ ୮୩॥

ଶିରଃସଂସ୍ଥିତୋ। ଯଃ ପ୍ରଭୁର୍ବିଠଲସ୍ୟ

ଶିବଃ ସୋଃପି ତଦ୍ଧ୍ୟାନ-ମଗ୍ନୋ ନ କିଂ ତ୍ବମ୍ ।

ଯତୋ। ନୀଲକଣ୍ଠୋଃପି ଶାନ୍ତିଂ ପ୍ରପେଦେ

ସ ରାମଃ କୃତାନ୍ତାନ୍ନରଂ ମୋଚଯେଦ୍ ବୈ ॥ ୮୪॥

ଭଜେଦ୍ ରାଘବଂ ଯୋଗି-ବିଶ୍ରାନ୍ତି-ହେତୁଂ

ଜପତ୍ୟସ୍ୟ ନାମାନି ଗୌର୍ୀ ମହେଶଃ ।

ତପସ୍ବୀ ସ୍ୱୟଂ ଶଂକରଃ ଶାନ୍ତ ଆସୀଦ୍

ଭବେନ୍ମୁକ୍ତିଦୋଽନ୍ତେ ହ୍ୟସୌ ରାମ ଏକଃ ॥ ୮୫ ॥

ମୁଖେ ଯସ୍ୟ ରାମଃ ସୁଖଂ ତସ୍ୟ ନିତ୍ୟଂ

ସଦାନନ୍ଦରୂପେ ନିମଗ୍ନଃ ସ ଆସ୍ତେ ।

ବିନା ରାମମନ୍ୟତ୍ର ସଂଦେହଖେଦୌ

ନିଜଂ ଧାମ ନାମୈବ ଶୋକାପହାରି ॥ ୮୬ ॥

ମୁଖେ ଯସ୍ୟ ରାମୋ ନ କାମୋଽସ୍ତି ଚିତ୍ତେ

ନ ତଦ୍-ଧୈର୍ଯଲୋପୋ ଭବେତ୍ ସଂକଟେଷୁ ।

ହରେର୍ଭକ୍ତିଯୋଗେନ କାମଂ ବିଜିତ୍ୟ

ସ ଧନ୍ୟୋଽଭବଦ୍ ମାରୁତିର୍ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ॥ ୮୭ ॥

ଅତୀବୋତ୍ତମଂ ସୁନ୍ଦରଂ ସ୍ୱଲ୍ପବର୍ଣଂ

ଅମୂଲ୍ୟଂ ସୁଲଭ୍ୟଂ ହିତଂ ରାମନାମ ।

ଜନୈଃ କୀର୍ତ୍ୟମାନଂ ଭବଧ୍ୱଂସକଂ ଯତ୍

ତଦେବେହ କୈବଲ୍ୟରୂପଂ ନରାଣାମ୍ ॥ ୮୮ ॥

ସଦା ଭୋଜନାଦୌ ବଦେଦ୍ ରାମନାମ

ତତୋ ଭୋଜନେ ସାଦରଂ ଘୋଷଣୀୟମ୍ ।

ପ୍ରତିଗ୍ରାସମେବଂ ବଦେନ୍ନାମ ପୁଣ୍ୟଂ

ତଦା ପ୍ରାପ୍ୟତେ ଶ୍ରୀହରିଃ ସ ସ୍ୱଭାବାତ୍ ॥ ୮୯ ॥

ସଦା ନାମହୀନସ୍ୟ ଘୋରାଽସ୍ତି ହାନିଃ

ନ ଯସ୍ୟାଦରୋ ନାମ୍ନି ତଜ୍ଜନ୍ମ ତୁଚ୍ଛମ୍ ।

ହରେର୍ନାମ ବେଦେଷୁ ଶାସ୍ତ୍ରେଷୁ ଶ୍ରେଯ-

ସ୍କରଂ ବୈ ପରଂ ଖ୍ୟାପିତଂ ବ୍ୟାସବାଣ୍ୟା ॥ ୯୦॥

ମନୋ ରାମଚନ୍ଦ୍ରେ ନ କାର୍ଯା ଉପେକ୍ଷା

ହରେର୍ନାମ ସଂକୀର୍ତଯେଦାଦରେଣ ।

ନ କିଂଚିଦ୍ବ୍ୟଯଃ କୀର୍ତନେ ରାମନାମ୍ନଃ

ତତୋ ଘୋଷଯେଜ୍ଜାନକୀଶସ୍ୟ ନାମ ॥ ୯୧॥

ସସତ୍କାରମୁଦ୍ଘୋଷିତେ ରାମନାମେ

ସୁଦୂରଂ ସ୍ବଦୁସ୍ଥାଶ୍ଚ ଦୋଷାଃ ପ୍ରଯାନ୍ତି ।

ହରିସ୍ତିଷ୍ଠତି ପ୍ରୀତ ଆକର୍ଣ୍ୟ କୀର୍ତିଂ

ଅତଃ ଶ୍ରୀଶିବୋ ରାମନାମୈକତନ୍ଦ୍ରଃ ॥ ୯୨॥

ପ୍ରଭୁର୍ଯୋଽନ୍ନଦଃ ସ୍ବୈରମାକୀଟକେଭ୍ୟଃ

ସଦା ଦୁଦ୍ଧତା ଯସ୍ୟ ଚିନ୍ତା ଜନାନାମ୍ ।

ସୁଲଭ୍ୟେଽପି ତନ୍ନାମସଂକୀର୍ତନେ ତେ

ମନୋ ହୀଯତେ କିଂ ନୁ ତନ୍ମେ ବଦାଶୁ ॥ ୯୩॥

ତ୍ରିଲୋକୀ-ବିଦାହେ କ୍ଷମୋ ଯୋଽସ୍ତି ରୁଷ୍ଟଃ

ସ ଈଶଃ ଶମଂ ପ୍ରାପ ଯତ୍କୀର୍ତନେନ ।

ଜପତ୍ୟାଦରାଦ୍ୟତ୍ ଶିବା ବିଶ୍ବମାତା

ତଦେବେହ ସର୍ବୈର୍ଜନୈ୍ କୀର୍ତନୀଯମ୍ ॥ ୯୪॥

ମନୋଽଜାମିଲୋ ଦୁଷ୍କୃତୀ ପୁତ୍ରନାମ

ଗୁଣନ୍ନେବ ନାରାଯଣେତ୍ୟାପ ମୁକ୍ତିମ୍ ।

ଶୁକଂ କୁଞ୍ଚିନୀ ରାଦ୍ଧବେତ୍ୟାହ୍ୱଯନ୍ତୀ

ପୁରାଣପ୍ରସିଦ୍ଧାଂ ସୁବିଖ୍ୟାତିମାପ ॥ ୯୫॥

ସ୍ୱଭକ୍ତୋତ୍ତମୋ ଦୈତ୍ୟବଂଶେଽପି ଜାତଃ

ପ୍ରହ୍ଲାଦନାମାଽଜପନ୍ନାମ ନିତ୍ୟମ୍ ।

ପିତା ତସ୍ୟ ତନ୍ନୈବ ସେହେ ଦୁରାତ୍ମା

ଜଗତ୍ୟାଂ ସ ନୈବାଜପଦ୍ ରାମନାମ ॥ ୯୬॥

ନ ଯଦ୍ବାଚି ରାମଃ କଥଂ ତସ୍ୟ ମୁକ୍ତିଃ

ଅହଂତାବଶୋ ଯାତନାଂ ଯାତି ବ୍ୟର୍ଥମ୍ ।

ତତୋ ଦେହନାଶେ ମହାଦୁଃଖମେତୀତି

ଯତୋ ବ୍ରୂତ ରେ ରାମରାମେତି ନିତ୍ୟମ୍ ॥ ୯୭॥

ସ୍ଫୁଟଂ ତାରିତାଃ ପ୍ରସ୍ତରା ରାମନାମ୍ନା

ଜଡା ମାନବାସ୍ତାତିତା ନୈକଶୋଽତ୍ର ।

ପରଂ ସଂଶଯାତ୍ମା ସଦା ତତ୍ପ୍ରଭାବେ

ଜପେନ୍ନୈବ ଯଃ ସୋଽସ୍ତି ନା ପାପରୂପଃ ॥ ୯୮॥

ଜଗତ୍ୟାଂ ହି ବାରାଣସୀ ପୁଣ୍ୟଭୂମିଃ

ଜନା ଯତ୍ର ଯାତାଃ ପିତୃନୁଦ୍ଧରନ୍ତି ।

ସଦା ଚନ୍ଦ୍ରମୌଲିର୍ଗୁଣନ୍ ରାମନାମ

ସ୍ଥିତସ୍ତତ୍ର ଜୀବାନ୍ ସମୁଦ୍ବୋଧନାର୍ଥମ୍ ॥ ୯୯॥

ନୃଭିଃ କର୍ମ କର୍ତୁଂ ନ ଶକ୍ୟଂ ଯଥାବତ୍

କୃତେ ଧର୍ମକୃତ୍ୟେଽପି ନୋ ପୁଣ୍ୟଲାଭଃ ।

ଦୟା ସର୍ବଭୂତେଷୁ ନୈବାସ୍ତି ଚିତ୍ତେ

ଅମୂଲ୍ୟଂ ହରେର୍ନାମ ନୋ ହନ୍ତ ବକ୍ତ୍ରେ ॥ ୧୦୦॥

ନ ଯସ୍ୟ ପ୍ରିଯଂ ନାମ ତଂ ଶାସ୍ତି କାଲୋ

ବିକଲ୍ପାତ୍ କୁତର୍କେ ଗତିର୍ନାରକୀ ସ୍ୟାତ୍ ।

ଅତଃ ସାଦରଂ ନାମ ସଂକୀର୍ତିତବ୍ୟଂ

ତତୋ ଜାଯତେ ଦୋଷନାଶଃ ସ୍ୱଭାବାତ୍ ॥ ୧୦୧॥

ପ୍ରକୃତ୍ୟାରରୀକୃତ୍ୟ ନମ୍ରତ୍ୱମେବ

ମନଃ ସଜ୍ଜନାସ୍ତେନ ସଂତୋଷିତବ୍ୟାଃ ।

ସ୍ୱଦେହଂ ଚ ଲୋକୋପକାର୍ଯେ ନିଯୁଜ୍ୟ

ଭଜାତିପ୍ରମୋଦେନ ସାକାରମୀଶମ୍ ॥ ୧୦୨॥

ହରେଃ କୀର୍ତନେ ତତ୍ପୁଣପ୍ରୀତିରସ୍ତୁ

ପରବ୍ରହ୍ମବୋଧେ ତ୍ୱହଂତା ଚ ମାଽସ୍ତୁ ।

ଧନେ ଚାନ୍ୟଦୀଯେ ତଥାଽନ୍ୟପ୍ରିଯାଯାଂ

ନିରୂଢୋଽଭିମାନଃ ପରିତ୍ୟାଜ୍ୟ ଏବ ॥ ୧୦୩॥

ଯଥା ବକ୍ତି ତଦ୍ବନ୍ନ ଯସ୍ୟ ପ୍ରବୃତ୍ତିଃ

ବିମୂଢଃ ସ ତେନୈବ ଲକ୍ଷାମୁପୈତି ।

ମନଃ କେବଲଂ ଯସ୍ୟ ବାଗ୍ବିଭ୍ରମୋଽସ୍ତି

କଥଂ ପ୍ରାପ୍ନୁଯାଦ୍ ଦେବଦେବଂ ସ ମୂଢଃ ॥ ୧୦୪॥

ବିବେକାଦଶୁଦ୍ଧାଂ କ୍ରିୟାଂ ସ୍ୱାଂ ବିହାୟ

ବିଶୁଦ୍ଧାଂ କ୍ରିୟାମାଦରେଣାଽଽଚର ତ୍ୱମ୍ ।

ଯଥା ଭାଷସେ ତଦ୍ୱଦେଦ୍ୱାଚର ତ୍ୱଂ

ମନଃ କଲ୍ପନାଂ ମୁଞ୍ଚ ସଂସାରଦାତ୍ରୀମ୍ ॥ ୧୦୫ ॥

ସମାଚର୍ଯ ସଂଧ୍ୟାଦି ନିତ୍ୟଂ ସ୍ୱକର୍ମ

ବିବେକାନ୍ମନଃ ସ୍ଥାପୟାମ୍ନପ୍ରଭୁଷ୍ଟମ୍ ।

ଦୟା ସର୍ୱଭୂତେଷୁ ଯସ୍ୟ ପ୍ରବୃଦ୍ଧା

ସଦା ଭକ୍ତିଭାବାତ୍ ସ ଆପ୍ନୋତି ଶାନ୍ତିମ୍ ॥ ୧୦୬ ॥

ମନୋ ନୈବ କାର୍ଯଃ ପ୍ରକୋପଃ କଦାଚିତ୍

ମନଃ ସାଧୁସଙ୍ଗେ ପ୍ରବୃତ୍ତିଂ କୁରୁଷ୍ୱ ।

ମନୋ ମୁଞ୍ଚ ସଙ୍ଗଂ ସଦା ଦୁର୍ଜନାନାଂ

ମନସ୍ତେନ ତେ ମୋକ୍ଷଲାଭୋଽସ୍ତି ସତ୍ୟମ୍ ॥ ୧୦୭ ॥

ମନଃ ସର୍ୱଦା ସାଧୁସଙ୍ଗେନ ପୁଂସାଂ

ଭୱେଦ୍ ବିକ୍ରିୟାହାନିରୀଶେ ଚ ଭକ୍ତିଃ ।

ୱିନା ସତ୍କ୍ରିୟାଂ ମାସ୍ମୁ ୱାଚାଲତା ତେ

ଯତୋ ୱାଦହାନିଃ ସ ସଂୱାଦ ଇଷ୍ଟଃ ॥ ୧୦୮ ॥

ୱିତଣ୍ଡଃ ସଦା ତ୍ୟାଜ୍ୟ ଏୱାତ୍ର ସର୍ୱୈଃ

ସୁଖେନୋତ୍ତମୈଃ ସଦ୍ୱିୱାଦୋ ୱିଧେୟଃ ।

ସୁସଂୱାଦ ଏୱେହ ଶୋକୋପହାରୀ

ଯତୋ ୱାଦହାନିଃ ସ ସଂୱାଦ ଇଷ୍ଟଃ ॥ ୧୦୯ ॥

ଅସଦ୍ବାଦହା ଯଃ ସ ସଂବାଦ ଏବ

ବିବେକେନ ଜେତବ୍ୟ ଏବାଭିମାନଃ ।

ଅହଂତା ହି ବାଦେ ବିକାରାନ୍ କରୋତି

ଯତୋ ବାଦହାନିଃ ସ ସଂବାଦ ଇଷ୍ଟଃ ॥ ୧୧୦॥

ହିତାୟୈବ ତେ ସତ୍ୟବାଗୀରିତେୟଂ

ହିତାଯାମ୍ନସ୍ତ୍ୱଂ ବିଚାର୍ଯାଚରାତ୍ର ।

ହିତାୟୈବ ପାଖଣ୍ଡବୁଦ୍ଧିର୍ବିବର୍ଜ୍ୟା

ଯତୋ ବାଦହାନିଃ ସ ସଂବାଦ ଇଷ୍ଟଃ ॥ ୧୧୧॥

ଗତଂ ଜନ୍ମ ବକ୍ତୁସ୍ତଥା ଶ୍ରୋତୁରେବ

ବିବାଦଃ ପରଂ ନୈବ ଶାନ୍ତୋ ଜନେଷୁ ।

ବିବାଦୋଦ୍ଭବଃ ସଂଶୟୋ ଦମ୍ଭକାରୀ

ଯତୋ ବାଦହାନିଃ ସ ସଂବାଦ ଇଷ୍ଟଃ ॥ ୧୧୨॥

ହିତଂ ବିସ୍ମୃତଂ ପଣ୍ଡିତୈର୍ବାଦଶୌଣ୍ଡୈଃ

ଅହଂତାବଲାଦ୍ ରାକ୍ଷସତ୍ୱଂ ଗତାସ୍ତେ ।

ପରେଶାଦ୍ବିନା ପଣ୍ଡିତୋ ନାସ୍ତି କଶ୍ଚିଦ୍

ଅତୋ ହେ ମନସ୍ତ୍ୱଂ ତ୍ୟଜ ସ୍ୱାମହଂତାମ୍ ॥ ୧୧୩॥

ପରାଯୋପଦେଶେ ବ୍ୟଯୋ ନୈବ କଶ୍ଚିଦ୍

ବୃଥାଽନୁକ୍ଷଣଂ ବର୍ଧତେ ଗର୍ବବେଗଃ ।

କ୍ରିୟାମନ୍ତରା ବାକ୍ପଟୁତ୍ୱଂ ଧିଗେବ

ମନଃ ସର୍ବଥୈବାଦରାନ୍ନିଷ୍ଫଳଂ ତ୍ୱମ୍ ॥ ୧୧୪॥

ନ ଯୋ ବାଦଭାକ୍ ସଂବଦେତ୍ ତେନ ପୁଂସାଂ

ବିବେକାଦହଂକାରଲେଶୋଽପି ହେୟଃ ।

ବଦେଦ୍ୟତ୍ ତଦେବାଚରେତ୍ ସର୍ବଥୈବ

ବିଶୁଦ୍ଧକ୍ରିୟୋ ଭକ୍ତିମାର୍ଗେଣ ଗଚ୍ଛେତ୍ ॥ ୧୧୫॥

ମୁନେଃ ଶାପଜଂ ଗର୍ଭବାସସ୍ୟ ଦୁଃଖଂ

ସ୍ବୟଂ ଯୋଽନ୍ବରୀଷସ୍ୟ ଜଗ୍ରାହ ବିଷ୍ଣୁଃ ।

ଦଦୌ ଚୋପମନ୍ୟୁଂ ଶିବଃ କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁଂ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ବଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୧୬॥

ଧ୍ରୁବଂ ବାଲମଙ୍କଂ ତଥା ଦୈନ୍ୟଭାଜଂ

ପରଂ ଧ୍ୟାନନିଷ୍ଠଂ ବିଲୋକ୍ୟାନୁକମ୍ପ୍ୟ ।

ଚକାରାଚଲଂ ଯସ୍ତୁ ତାରାଙ୍ଗଣେ ତଂ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ବଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୧୭॥

ଗଜେନ୍ଦ୍ରଃ ସରସ୍ୟୁଗ୍ରନକ୍ରେଣ ପାଦେ

ଧୃତୋ ବିଷ୍ଣୁମେବାସ୍ମରତ୍ ଖିନ୍ନଗାତ୍ରଃ ।

ହରିସ୍ତତ୍କ୍ଷଣଦେତ୍ୟ ଯୋଽମୋଚୟତ୍ତଂ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ବଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୧୮॥

ଦ୍ବିଜୋଽଜାମିଲଃ ପାପକର୍ମାଽନ୍ତକାଲେ

ବଦନ୍ ପୁତ୍ରନାମ ପ୍ରପେଦେ ବିମୁକ୍ତିମ୍ ।

ଅନାଥସ୍ୟ ଯୋଽସ୍ତ୍ୟାଶ୍ରଯଶ୍ଚକ୍ରପାଣିଃ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ବଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୧୯॥

ବିଧାତୁର୍ହିତାୟାଭବତ୍ ମତ୍ସ୍ୟରୂପୋ

ଦଧାରାଚଲାଂ କୂର୍ମରୂପେଣ ପୃଷ୍ଠେ ।

ସ୍ୱଭକ୍ତାନ୍ ହି ପାତୁଂ ଶ୍ରିତୋ ନୀଚଯୋନୀଃ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୨୦॥

ମହାଭକ୍ତ-ପ୍ରହ୍ଲାଦ-ସଂରକ୍ଷଣାର୍ଥଂ

ନୃସିଂହସ୍ୱରୂପଂ ପ୍ରପେଦେ ଯ ଉଗ୍ରମ୍ ।

ନ ଯସ୍ମିନ୍ନିଧୌ କୋଽପି ଗନ୍ତୁଂ ସମର୍ଥଃ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୨୧॥

ଯଯାଚେ କୃପାଂ ବଜ୍ରପାଣିର୍ଯଦା ବୈ

ତଦା ବାମନୋଽଭୂତ୍ ସ୍ୱୟଂ ଚକ୍ରପାଣିଃ ।

ତଥା ଭାର୍ଗବୋ ଯୋ ଦ୍ୱିଜାର୍ଥଂ ବଭୂବ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୨୨॥

ଅହଲ୍ୟା-ସତୀ-ପକ୍ଷପାତାଦରଣ୍ୟଂ

ସିଷେବେଽପି ଦେବାଂଶ୍ଚ ବନ୍ଧାଦ୍ୱିମୋକ୍ତୁମ୍ ।

ରିପୋର୍ଯୋ ଧ୍ୱଜଂ ପ୍ରାହରଦ୍ ରାବଣସ୍ୟ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୨୩॥

ପୁରା ଦ୍ରୌପଦୀ-ପ୍ରୀତୟେ ଦେବଦେବଃ

ସ୍ୱୟଂ ତତ୍କ୍ଷଣାଦେବ ତତ୍ରାଽଽବିରାସୀତ୍ ।

କଲୌ ଯୋଽଭବନ୍ବୌନି-ବୁଦ୍ଧସ୍ତଥୈବ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୨୪॥

ଅନାଥାନ୍ ସ୍ୱଭକ୍ତାନ୍ ପରିତ୍ରାତୁମେବ

କଲୌ ସଂଭବିଷ୍ୟତ୍ୟସାବେବ କଲ୍କିଃ ।

ଶ୍ରୁତିର୍ଯଦ୍ଗୁଣଖ୍ୟାପନେ ମୌନମାପ

ସ ନୋପେକ୍ଷତେ ଦେବଦେବଃ ସ୍ୱଭକ୍ତମ୍ ॥ ୧୨୫ ॥

ଜନାନୁଗ୍ରହାର୍ଥଂ ହି ଲୀଲାବତାରା

ଅନେକା ଧୃତା ଯେନ ପୂର୍ବଂ ଧରଣ୍ୟାମ୍ ।

ନ ତଂ ସେବତେ ଯଃ ସ ଏବାତିପାପୋ

ଦୁରାତ୍ମା କୁବୁଦ୍ଧିଃ ସ ଚାଣ୍ଡାଲରୂପଃ ॥ ୧୨୬ ॥

ସ ଧନ୍ୟୋ ହରେର୍ନାମଘୋଷେଣ ଶାନ୍ତଃ

ତଥାଽଽକର୍ଣ୍ୟ ଯସ୍ତତ୍କଥାଂ ତତ୍ର ଲୀନଃ ।

ପ୍ରନଷ୍ଟା କୁବୁଦ୍ଧିସ୍ତଦୀଯା ସ୍ୱବୋଧାଦ୍

ମନୋବାସନା ଯସ୍ୟ ରାମେ ବିଲୀନା ॥ ୧୨୭ ॥

ମନୋ ବାସନା ବାସୁଦେବେ ତବାସ୍ତୁ

ମନଃ କାମନା କାମସଙ୍ଗେ ତୁ ମାଽସ୍ତୁ ।

ମନଃ କଲ୍ପନା ତେ ବୃଥା ନୈବ କାର୍ଯା

ମନଃ ସଜ୍ଜନ ! ସନ୍ତ-ସଙ୍ଗେ ରମସ୍ୱ ॥ ୧୨୮ ॥

ମନଃ ସଦ୍ଗତି-ପ୍ରାପ୍ତୟେ ସାଧୁସଙ୍ଗଃ

ତତୋ ନଶ୍ୟତେ ଦୁର୍ମତିର୍ଦୁର୍ଜନସ୍ୟ ।

ରତୀଶୋ ମନଃକ୍ଷୋଭକୋଽସ୍ତୀତି ମତ୍ୱା

ବିଧେୟଃ ପ୍ରଯତ୍ନୋ ବୁଧୈର୍ନିର୍ମମତ୍ୱେ ॥ ୧୨୯ ॥

ମନୋ ମାଽସ୍ତୁ ରାମଂ ବିନା ତେ ବିକଲ୍ପଃ

ସଦା ସତ୍ୟସଂକଲ୍ପ ଏବାଽସ୍ତୁ ଚିତ୍ତେ ।

ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଜଲ୍ପଂ ଚ ଲୋକେ ସଦା ତ୍ୱଂ

ରମାକାନ୍ତମେକାନ୍ତଭୃତ୍ୟା ଭଜସ୍ୱ ॥ ୧୩୦॥

ଜଗତ୍ୟାଂ ଜନୈଃ ସେବ୍ୟ ଏକୋ ହି ରାମଃ

ସ ତ୍ୱେକବାଗେକବାଣସ୍ତଥୈବ ।

ଚରିତ୍ରଂ ଯଦୀୟଂ ଜନୋଦ୍ଧାରକଂ ଚ

ସ ସୀତାପତିଃ ସେବ୍ୟ ଆଦୌ ବିବେକାତ୍ ॥ ୧୩୧॥

ବିଚାର୍ଯୈବ ଯୋ ଭାଷତେ ବର୍ତତେ ବା

ତଦୀୟେନ ସଙ୍ଗେନ ସଂତାପ-ଶାନ୍ତିଃ ।

ପ୍ରବାଚ୍ୟଂ ବିଚାରଂ ବିନା ନୈବ କିଂଚିତ୍

ସଦା ସମ୍ପଥା ଚ ପ୍ରଯାତବ୍ୟମେବ ॥ ୧୩୨॥

ବିରକ୍ତିଶ୍ଚ ଭକ୍ତିଶ୍ଚ ବିଜ୍ଞାନଯୋଗଃ

ସଦାଽଽତ୍ମାନୁବୋଧୋ ଦୃଢୋ ଯଦ୍-ହୃଦିର୍ହି ।

ସଦା ଦର୍ଶନଂ ସ୍ପର୍ଶନଂ ତସ୍ୟ ପୁଣ୍ୟଂ

ତଥା ଭାଷଣଂ ନାଶକଂ ସଂଶଯସ୍ୟ ॥ ୧୩୩॥

ନ ଯସ୍ୟାସ୍ତି ଗର୍ବୋ ସଦା ବୀତରାଗଃ

କ୍ଷମାଶାନ୍ତିଯୁକ୍ତୋ ଦଯାଯାଂ ଚ ଦକ୍ଷଃ ।

ନହି କ୍ଷୋଭଲୋଭୌ ନ ଦୈନ୍ୟଂ ଚ ଯସ୍ମିନ୍

ବସତ୍ୟଞ୍ଜସା ତତ୍ର ଯୋଗୀଶ୍ୱରତ୍ୱମ୍ ॥ ୧୩୪॥

ବିଧେୟା ମନଃ ସଂଗତିଃ ସଜ୍ଜନସ୍ୟ

ଯତୋ ଦୁର୍ଜନସ୍ୟାପି ଧୀଃ ଶୁଦ୍ଧିମେତି ।

ସୁସଭ୍ୟାବ-ସଦ୍ବୁଦ୍ଧି-ସନ୍ମାର୍ଗଲାଭଃ

ତତୋ ନିର୍ଭୟତ୍ବଂ କରାଲାଚ୍ଚ କାଲାତ୍ ॥ ୧୩୫ ॥

ସଦା ଭୀତିଯୁକ୍ତଂ ହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡମେତଦ୍

ଅନନ୍ତଂ ତୁ ତତ୍ ସାଧବଶ୍ଚାଭୟା ବୈ ।

ଭବେଦ୍ ଯସ୍ୟ ତଦ୍-ଜ୍ଞାନତୋ ଦ୍ବୈତହାନିଃ

ଭୟଂ ମାନସାତ୍ ସର୍ବଥା ତସ୍ୟ ନଷ୍ଟମ୍ ॥ ୧୩୬ ॥

ପ୍ରବୋଧ୍ୟେହ ଜୀବଂ ପ୍ରଯାତା ହି ଶ୍ରେଷ୍ଠାଃ

ତଥାପ୍ୟଙ୍କ ଏବେହ ଜୀବୋଽସ୍ତି ହନ୍ତ ।

ଲୟଂ ଯସ୍ୟ ନୋ ଯାତ୍ୟହଂକାର-କର୍ମ

ନ ସ ଜ୍ଞାନଧିଂ ବିନ୍ଦତେଽହଂତଯା ବୈ ॥ ୧୩୭ ॥

ଭ୍ରମାତ୍ ଚିଦ୍-ଧନଂ ଯସ୍ୟ ଗୁପ୍ତଂ ବଭୁବ

ମୃତିର୍ଜନ୍ମଦାରିଦ୍ର୍ୟମାବିର୍ବଭୂବ ।

ବିଲୀନା ନ ଯସ୍ୟେହ ଦେହାତ୍ମବୁଦ୍ଧିଃ

ନ ସ ଜ୍ଞାନଧିଂ ବିନ୍ଦତେଽହଂତଯା ବୈ ॥ ୧୩୮ ॥

ନ ବେତ୍ତ୍ୟାତ୍ମତତ୍ତ୍ବଂ ତତଂ ସର୍ବତୋଽପି

ଜଡଂ ମନ୍ୟତେ ହନ୍ତ ଦୃଶ୍ୟଂ ହ୍ୟଭାଗ୍ୟଃ ।

ନ ଚାଶ୍ରଦ୍ଧୟା ପୁଣ୍ୟଲେଶୋଽପି ଯସ୍ୟ

ନ ସ ଜ୍ଞାନଧିଂ ବିନ୍ଦତେଽହଂତଯା ବୈ ॥ ୧୩୯ ॥

ନିଜଂ ବସ୍ତୁ ନ ପ୍ରାପ୍ୟତେ ସ୍ୱପ୍ରମାଦାତ୍

ଗୁଣାନଂ ହି ବନ୍ଧୋଽତ୍ର ଦୁଃଖସ୍ୟ ହେତୁଃ ।

ଭବନ୍ନୈବ ଯାବଦ୍ ଗୁଣାତୀତବୃତ୍ତିଃ

ନିଧିର୍ବିଦ୍ୟତେଽହଂତଯା। ନୈବ ତାବତ୍ ॥ ୧୪୦॥ ??ସ୍ତର୍ତ୍ ନେବ୍

ଅଥହାସ୍ତି ତୋ ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ତସ୍ୟ ସେବା

ତଥା ବନ୍ଦନୀଯଂ ତଦୀଯାଙ୍ଘ୍ରିଯୁଗ୍ମମ୍ ।

ବିନା ସଦ୍ଗୁରୋରଞ୍ଜନଂ ତନ୍ନ ବେଦ୍ୟଂ

ମନୋଽହଂତଯାଽସୌ ନିଧିର୍ନୈବ ଲଭ୍ୟଃ ॥ ୧୪୧॥

ନ ତଦ୍ ଜ୍ଞାଯତେ ଜ୍ଞାଯତେ ନୈବ ଯାବଦ୍

ବିମୂଢସ୍ୟ ସଂଦେହ-ହାନିର୍ନ ଭୂଯାତ୍ ।

ଅହଂତା ନ ଯାବଦ୍ ବିନିର୍ଯାତି ତାବଦ୍

ବଲାନ୍ନୈବ ତଦ୍ ବିଦ୍ୟତେ ଲଭ୍ୟତେ ନ ॥ ୧୪୨॥

ଅବିଦ୍ୟାବଶୋ ମାନବୋ ମୂଢବୁଦ୍ଧିଃ

ଭ୍ରମାଦ୍ ବିସ୍ମୃତଂ ସ୍ୱଂ ହିତଂ ନୋପଯାତି ।

ଯଥାଽସମ୍ଭରୀକ୍ଷ୍ୟାଦୃତଂ କିନ୍ତ୍ୱଶୁଦ୍ଧଂ

ନ ତନ୍ନାଣକଂ ସ୍ୱେପ୍ସିତାର୍ଥକ୍ରଯାର୍ଥମ୍ ॥ ୧୪୩॥

ଜଗତ୍ୟାଂ ମନଃ କିଂ ନୁ ସତ୍ୟଂ ଯଥାର୍ଥଂ

ତ୍ୱଯା ସାଦରଂ ତତ୍ତୁ ସଂଶୋଧନୀଯମ୍ ।

ତଥା କୁର୍ବତା ବ୍ରହ୍ମ-ସତ୍ତ୍ୱାନୁଭୂତିଃ

ତତୋଽଜ୍ଞାନଜନ୍ୟୋ ଭ୍ରମୋ ନାଶମେତି ॥ ୧୪୪॥

ସଦା ଦୃଶ୍ୟଚିନ୍ତୋଦ୍ଭବଂ ଜୀବଜାତଂ

ଅହଂକାରତୋଽଜ୍ଞାନତା ବିଜ୍ଞତେଽସ୍ୟ ।

ବିବେକାତ୍ ସଦା ସ୍ୱ-ସ୍ୱରୂପଂ ହି ସେବ୍ୟଂ

ନ ହି ବ୍ରହ୍ମମୂଲେ ଜନୁର୍ନୈବ ମୃତ୍ୟୁଃ ॥ ୧୪୫॥

ଦୃଶୋ ଗୋଚରଂ ଯନ୍ନ ସତ୍ ତତ୍ପଦାଚିତ୍

ଅକସ୍ମାଦ୍ ଭବେତ୍ ତଚ୍ଚ କାଲେନ ନଶ୍ୟେତ୍ ।

ଯତଃ ସର୍ବନାଶଃ ସ୍ଥିରଂ ନୈବ କିଂଚିତ୍

ମନୋଽନନ୍ତ-ସତ୍-ଚିତ୍ ସମନ୍ବେଷଣୀଯମ୍ ॥ ୧୪୬॥

ନ ଭଙ୍ଗ୍ୟଂ ନ ଚ୍ଛେଦ୍ୟଂ ନ ଚାଲ୍ୟଂ ନ ଭ୍ରଂଶଂ

ସ୍ଥିତଂ ସର୍ବତୋଽହଂତୟା ନୈବ ବେଦ୍ୟମ୍ ।

ନ ତତ୍ସୈକରୂପସ୍ୟ ଦ୍ୱୈତଂ ତୁ ସହ୍ୟଂ

ମନୋଽନନ୍ତ-ସତ୍-ଚିତ୍ ସମନ୍ବେଷଣୀଯମ୍ ॥ ୧୪୭॥

ସ୍ୱୟଂଭ୍ୱାଦିରୂପେଽପି ଯନ୍ନିର୍ବିକାରଂ

ଶ୍ରୁତିର୍ବର୍ଣନେ ଯସ୍ୟ ମୌନଂ ପ୍ରପେଦେ ।

ବିବେକେନ ତଦ୍ରୂପମାସ୍ୱାଦନୀଯଂ

ମନୋଽନନ୍ତ-ସତ୍-ଚିତ୍ ସମନ୍ବେଷଣୀଯମ୍ ॥ ୧୪୮॥

ଜଗତ୍ୟାଂ ନ ଯତ୍ ଚର୍ମଚକ୍ଷୁର୍ନିରୀକ୍ଷ୍ୟଂ

ଜଗତ୍ୟାଂ ତୁ ଯଦ୍ ଜ୍ଞାନଚକ୍ଷୁର୍ବିଲୋକ୍ୟମ୍ ।

ଯଦାଲୋକନେ ସ୍ୟାଲ୍ଲୟୋ ଲୋକନସ୍ୟ

ମନୋଽନ୍ବେଷଣୀଯଂ ସଦାନନ୍ଦରୂପମ୍ ॥ ୧୪୯॥

ନ ପୀତଂ ନ ଶୁଭ୍ରଂ ନ ବା ଶ୍ୟାମମେତତ୍

ନ ଚ ବ୍ୟକ୍ତମବ୍ୟକ୍ତରୂପଂ ନ ନୀଲମ୍ ।

ସୁବିଶ୍ୱାସ ଆପ୍ତେ ତୁ ମୁକ୍ତିପ୍ରଦୋଽତ୍ର

ମନୋଽନ୍ୱେଷଣୀଯଂ ସଦାନନ୍ଦରୂପମ୍ ॥ ୧୫୦॥

ନୃଭିର୍ବସ୍ତୁ ସଂଚିନ୍ତ୍ୟ ସଂଚିନ୍ତ୍ୟ ବେଦ୍ୟଂ

ମନୋ ବୋଧ୍ୟ ସଂବୋଧ୍ୟ ବୁଦ୍ଧଂ ପ୍ରକାର୍ଯମ୍ ।

ପରଂ ସଂଗମାତ୍ ସଜ୍ଜନୈଃ ସର୍ବ-ସିଦ୍ଧିଃ

ବରୋ ନିଶ୍ଚଯୋ ଜାଯତେ ସାନୁରାଗାତ୍ ॥ ୧୫୧॥

କୃତେ ତତ୍ତ୍ୱସଂଖ୍ୟାସୁ ଚାତୁର୍ଯଯୋଗେପି

ଅବଶ୍ୟୋ ପରବ୍ରହ୍ମଣୋ ହି ପ୍ରବୋଧଃ ।

ମନଃ ସାରଭୂତଂ ତୁ ସତ୍ୟଂ ବିଦୂରେ

ସମସ୍ତେଷୁ ତଦ୍ ହ୍ୟେକମେବାଦ୍ୱିତୀଯମ୍ ॥ ୧୫୨॥

ବିମୁଷ୍ଟେର୍ନ ଦେହେନ୍ଦ୍ରିଯୈର୍ନୈବ ତତ୍ତ୍ୱୈଃ

ସମାଧାନତା ନୈବ ରାଗପ୍ରଲାପୈଃ ।

ନ ଯୋଗୈର୍ନ ଯାଗୈର୍ନ ବା ତ୍ୟାଗଭୋଗୈଃ

ଭବେତ୍ ସା ତୁ ସଙ୍ଗାତ୍ ସ୍ଫୁଟଂ ସଜ୍ଜନାନାମ୍ ॥ ୧୫୩॥

ମହାବାକ୍ୟବୋଧାତ୍ ତଥା ପଞ୍ଚକାନାଂ

ବିବୃତ୍ୟା ପରବ୍ରହ୍ମ-ଦିଗ୍ଦର୍ଶନଂ ବୈ ।

ଦ୍ୱିତୀଯା-ଦିନେ ଚନ୍ଦ୍ରସଂଦର୍ଶନାର୍ଥଂ

ଯଥା ବୃକ୍ଷଶାଖାଙ୍ଗୁଲୀର୍ନିର୍ଦିଶନ୍ତି ॥ ୧୫୪॥

ଜଗତ୍ୟାଂ ନ ଯଦ୍ ଦୃଶ୍ୟତେ ତଦ୍ବିଲୋକ୍ୟଂ
ସମାଲୋଚ୍ୟତେ ଚେତ୍ ତଦୈବ ସ୍ଫୁଟଂ ସ୍ୟାତ୍ ।
କରେ ନୈବ ତଦ୍ ଗୃହ୍ୟତେ ଯତ୍ନତୋଽପି
ନ ତତ୍ ସର୍ବତୋ ବିଦ୍ୟମାନଂ ତୁ ଗମ୍ୟମ୍ ॥ ୧୫୫॥

ଅହଂ ବ୍ରହ୍ମ ବେଦ୍ୟୀତି ଯୋ ବକ୍ତି ସୋଽଜ୍ଞଃ
କ୍ଷମସ୍ତର୍କିତୁଂ କୋ ଜଗତ୍ୟାମ୍ ଅତର୍କ୍ୟମ୍ ।
ଅହଂତାବଲାଜ୍ ଜ୍ଞାୟତେ ତନ୍ନ ମୂଢୈଃ
ତଦାଲୋକିତେ କୋଽସ୍ତି ତସ୍ମାଦ୍ ବିଭିନ୍ନଃ ॥ ୧୫୬॥

ଶ୍ରମୋ ନୈକଶାସ୍ତ୍ରାବଲୋକେଽସ୍ତ୍ୟତୀବ
ପରଂତ୍ବେକତା-ନିଷ୍ଠୟୋ ନୈବ ତନେ ।
ବିବାଦାତ୍ମକଃ ଶାସ୍ତ୍ରଜନ୍ୟୋ ବିରୋଧୋ
ମତିର୍ଲୀୟତେ ପ୍ରତ୍ୟୁତାଽଽତ୍ମପ୍ରବୋଧେ ॥ ୧୫୭॥

ଶ୍ରୁତିଃ ଶାସ୍ତ୍ରଷଟ୍କଂ ତଥା ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରଂ
ସହସ୍ରାନନୋଽପି ସ୍ବୟଂ ଶେଷ-ନାଗଃ ।
ଅଶକ୍ତା ହି ତଦ୍ବର୍ଣନେ ସର୍ବଥେମେ
ମନୋ ଜ୍ଞାନଦର୍ପଂ ତତସ୍ତ୍ୱଂ ବିମୁଞ୍ଚ ॥ ୧୫୮॥

ଅହନ୍ତାତ୍ମିକା ମକ୍ଷିକା ଭକ୍ଷିତା ଚେତ୍
ରୁଚିର୍ଭୋଜନେ ତସ୍ୟ ପୁଂସଃ କୁତଃ ସ୍ୟାତ୍ ।
ଅହନ୍ତା ହି ଦୁସ୍ତ୍ୟଜା ନ ଯାବତ୍ପ୍ରଯାତି
ସୁଜୀର୍ଣଂ ଭବେତ୍ ଜ୍ଞାନମନ୍ନଂ ନ ତାବତ୍ ॥ ୧୫୯॥

ମନୋ ମାଂସ୍ଥୁ ବାଦେ ମତିଃ ଖେଦକର୍ତ୍ରୀ

ଦ୍ୱୈତେ ରୁଚିଃ କ୍ରୋଧକର୍ତ୍ରୀ ଚ ମାଂସ୍ଥୁ ।

ଅହଂତା ମନୋ ଯାବଦନ୍ତେ ତବାସ୍ତେ

ପରେଭ୍ୟୋ ନ ହି ଜ୍ଞାନଦାନେ ତ୍ୱମର୍ହଃ ॥ ୧୬୦॥

ଅହଂତୋଦଯେ ଜାଯତେ ସର୍ବଦୁଃଖମ୍

ମୁଖାଦୁଦ୍ଗତା ଜ୍ଞାନବାର୍ତା ବୃଥୈବ ।

ଅହଂତା-ଲଯେ ସର୍ବତସ୍ତେ ସୁଖଂ ସ୍ୟାଦ୍

ଅହଂତାଂ ସ୍ୱଯଂ ତାଂ ମନଶ୍ଚିନ୍ତଯ ତ୍ୱମ୍ ॥ ୧୬୧॥

ବିବେକେଽପ୍ୟହଂତାବଲାଦ୍ ଯାତ୍ୟନୀତିମ୍

ଅନୀତ୍ୟା ଜନଃ ଶ୍ଲାଘ୍ୟତାଂ ଯାତି ଲୋକେ ।

ପରଂ ବେତ୍ତି ଚିତ୍ତେ ନିଜଂ ଦମ୍ଭଭାବଂ

ପ୍ରମାଣାନ୍ତରାଣ୍ୟସ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିର୍ଜହାତି ॥ ୧୬୨॥

ଦୃଢୋ ନିଶ୍ଚଯୋ ଯସ୍ୟ ଦେହାତ୍ମବୁଦ୍ଧୌ

ସୁଦୂରଂ ହିତାଦାତ୍ମନଃ ସୋ ନୁ ଯାତଃ ।

ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ତାଂ ଚାତ୍ମବୁଦ୍ଧିଃ ପ୍ରଧାର୍ଯା

ସଦା ସଂଗତିଃ ସଜ୍ଜନାନାଂ ବିଧେଯା ॥ ୧୬୩॥

ମନଃ କଲ୍ପିତା ଦ୍ୱୈତବୁଦ୍ଧିଃ ପ୍ରହେଯା

ପ୍ରଧାର୍ଯା ହୃଦା କଲ୍ପନାଽଦ୍ୱୈତରୂପା ।

ସ୍ୱରୂପସ୍ଥିତୌ ସାଽପି ଯାଯାଦ୍ ହୃଦନ୍ତାତ୍

ସଦା ସଂଗତିଃ ସଜ୍ଜନାନାଂ ବିଧେଯା ॥ ୧୬୪॥

ପ୍ରପଞ୍ଚେ ସ୍ୱଦେହାଦି-ସଂଚିନ୍ତନାଦ୍ଧୁ

ମନୋ ବର୍ଧତେ ଲୋଭ ଏତାନ୍ତରେ ସ୍ୱେ ।

ଅତଃ ଶ୍ରୀଶ-ଭକ୍ତ୍ୟା ପ୍ରବୃଣ୍ଢୀତ ମୁକ୍ତିଂ

ତଦର୍ଥଂ ସଦା ସାଧୁସଂଗୋ ବିଧେୟଃ ॥ ୧୬୫॥

ଅହଂକାର-ବିସ୍ତାର ଏଷୋଽସ୍ତି ଦେହ-

ପ୍ରିୟା-ପୁତ୍ର-ମିତ୍ରାଦିକୋ ମୋହଜନ୍ୟଃ ।

ଅତୋଽହଂଭ୍ରମଂ ଜନ୍ମହେତୁଂ ନିରସ୍ୟେତ୍

ତଦର୍ଥଂ ସଦା ସାଧୁସଙ୍ଗଂ ବିଦଧ୍ୟାତ୍ ॥ ୧୬୬॥

ବରୋ ନିଶ୍ଚୟଃ ଶାଶ୍ୱତସ୍ୟୈବ କାର୍ଯୋ

ମନଃ ସଂଶୟୋ ଦାସ୍ୟବାକ୍ୟାଦ୍ ବିସର୍ଜ୍ୟଃ ।

କ୍ଷଣେଽନୁକ୍ଷଣେ ଜନ୍ମସାର୍ଥକ୍ୟମସ୍ତୁ

ତଦର୍ଥଂ ସଦା ସାଧୁସଙ୍ଗୋ ବିଧେୟଃ ॥ ୧୬୭॥

ପ୍ରଶାନ୍ତାଂ କରୋତ୍ୟାତ୍ମବୁଦ୍ଧିଂ ସ ସାଧୁଃ

ଦୁରାଶାଶ୍ରୟାଦ୍ ଦୀନତାଂ ନୋପୟାତି ।

ଉପାଧିର୍ହି ଦେହାତ୍ମ-ଧୀ-ବୃଦ୍ଧି-କର୍ତ୍ରୀ

କଥଂ ସା ପ୍ରବାଧେତ ସାଧୁଂ ବିରାଗମ୍ ॥ ୧୬୮॥

ମନୋଽନନ୍ତ-ବୋଧାୟ ସାଧୁଂ ହ୍ୟୁପେୟାଦ୍

ଅହଂକାର-ବିସ୍ତାରମେତଂ ନିରସ୍ୟେତ୍ ।

ଗୁଣାତୀତତାମେତ୍ୟ ଚିନ୍ତ୍ୟୋ ହ୍ୟନନ୍ତୋ

ନ ଦେହାତ୍ମବୁଦ୍ଧିଃ କଦାପୀହ କାର୍ଯା ॥ ୧୬୯॥

ତ୍ୟଜେଦାତ୍ମବୋଧେନ ଦେହାତ୍ମବୁଦ୍ଧିଂ

ବିବେକେନ ସଦ୍-ବସ୍ତୁ-ଯୋଗୋ ବିଧେୟଃ ।

ଚିଦାକାର-ବୃତ୍ତିଃ ସ୍ଵତୋ ନୈବଭାବ୍ୟା

ତତଃ ସର୍ବଦା ତତ୍ ସମନ୍ୱେଷଣୀଯମ୍ ॥ ୧୭୦॥

ସୁଗୁପ୍ତଂ ସ୍ଥିତଂ ବସ୍ତୁ ଯତ୍ସାରଭୂତମ୍

ଭବେଦ୍ ଗୋଚରଂ ଚକ୍ଷୁଷୋଦ୍ଭାର୍ଶ୍ୟମାତ୍ରମ୍ ।

ଅଦୃଶ୍ୟଂ ଗୁଣାଭାବ-ନିର୍ଭାସମେତଦ୍

ଅହଂତାବଲାନ୍ନୈବ ଯତ୍ନେଽପି ବେଦ୍ୟମ୍ ॥ ୧୭୧॥

ସ୍ଫୁଟା ବୈଷୟୀ କଲ୍ପନା ସା ତ୍ତ୍ୱବିଦ୍ୟା

ଯଯା ବ୍ରହ୍ମ ବିଜ୍ଞାୟତେ ସ ସୁବିଦ୍ୟା ।

ବଭୂବ ଦ୍ୱିଧା ସାଽଽଦିକଲ୍ପେ ହି ମାୟା

ବିବେକାଦ୍ ଭବତ୍ୟାତ୍ମରୂପେ ବିଲୀନା ॥ ୧୭୨॥

ପ୍ରବୃତ୍ତେ ହି ଚିଦ୍-ବ୍ୟୋମ୍ନ୍ୟହଂକାର-ରାହୌ

ଚିଦାକାଶମାଚ୍ଛାଦିତଂ ଦୃଶ୍ୟତେ ବୈ ।

ତମିସ୍ରାନିଶାବଦ୍ଭବେଦ୍ଗିଭ୍ରମୋଽପି

ବିବେକାଦ୍ ବିଚାରାଚ୍ଚ ସାକ୍ଷାତ୍କ୍ରିୟେତ୍ ତତ୍ ॥ ୧୭୩॥

ନ ତଚ୍ଚକ୍ଷୁଷା ଲକ୍ଷ୍ୟତେ ଯତ୍ନତୋଽପି

ଭବେ ଭକ୍ଷିତେ ତେନ ନୋ ତସ୍ୟ ରକ୍ଷା ।

ଯଦକ୍ଷଯ୍ୟ-ମୋକ୍ଷଂ ଦଦାତ୍ୟକ୍ଷଯଂ ତଦ୍

ଦୟାଲୁଃ ସ୍ଵଭକ୍ତସ୍ୟ ପକ୍ଷଂ କରୋତି ॥ ୧୭୪॥

ଲିଖତ୍ୟେବ ଭାବ୍ୟଂ ବିଧିଃ ସର୍ବ୍ବଭାଲେ

ପରଂ ତଲ୍ଲଲାଟେଽସ୍ତି କୋ ଲେଖକର୍ତା ।

ହରଃ ସର୍ବ୍ବସଂହାରକୋଽସ୍ତ୍ୟନ୍ତକାଲେ

ପରଂ ଶଂକରୋ ଦହ୍ୟତେଽନ୍ତେ ଚ କେନ ॥ ୧୬୫ ॥

କୃତା ଯେନ ତେ ଦ୍ବାଦଶାଦିତ୍ୟଦେବା

ଅସଂଖ୍ୟାତଶକ୍ରାଶ୍ଚ ରୁଦ୍ରାସ୍ତଥୈବ ।

ଅନ୍ବିଷ୍ୟମାଣଃ ସ ଦେବୋ ନ ଲଭ୍ୟୋ

ନ ବିଜ୍ଞାୟତେ କୀଦୃଶଃ କୋଽସ୍ତି ମୁଖ୍ୟଃ ॥ ୧୬୬ ॥

ନ ଖଣ୍ଡ୍ୟୋ ନ ଭଙ୍ଗ୍ୟୋ ଭବେଦ୍ ଦେବଦେବୋ

ନ ଚାଲ୍ୟୋ ନ ନାମ୍ୟୋ ନ ବୈ ଦୀନକଲ୍ପଃ ।

ନ ଚାଦେଯରୂପୋ ନ ଦୃଗ୍ଗୋଚରୋଽସ୍ତି

ନ ବିଜ୍ଞାୟତେଽହଂତୟା ସର୍ବ୍ବଗୋଽପି ॥ ୧୬୭ ॥

ପ୍ରିୟୋ ଯସ୍ୟ ଯସ୍ତସ୍ୟ ପୂଜ୍ୟଃ ସ ଦେବଃ

ପରଂ ବେତ୍ତି ନୋ ଦେବଦେବଂ ତୁ କଶ୍ଚିତ୍ ।

ବସନ୍ତ୍ୟେବ ଦେବା ଜଗତ୍ୟାମନନ୍ତା

ରତିର୍ଯତ୍ର ତଦ୍-ଭକ୍ତିରେବାଽସ୍ତି ବର୍ଯା ॥ ୧୬୮ ॥

ତ୍ରୟସ୍ତେ ତୁ ଲୋକା ଯତଃ ସଂବଭୂବୁଃ

ନ ତଂ ଦେବବର୍ଯଂ ପ୍ରବକ୍ତୀହ କଶ୍ଚିତ୍ ।

ଜଗତ୍ୟାଂ ବରିଷ୍ଠୋଽସ୍ତି ଦେବଃ ସୁଗୁପ୍ତୋ

ବିନା ସଦ୍ଗୁରୁଂ ନୈବ ଦୃଶ୍ୟଃ କଦାଚିତ୍ ॥ ୧୬୯ ॥

ଗୁରୁତ୍ୱେ ସ୍ଥିତାଃ କୋଟିଶଃ ସନ୍ତି ଭୂମୌ

ଅନେକେଷୁ ମନ୍ତ୍ରେଷୁ ତନ୍ତ୍ରେଷୁ ଶକ୍ତାଃ ।

ସଦା କାମକାମାଃ କଥା-ଗୀତ-କାରା

ନୃଣାଂ ଭ୍ରାମକା ନୈବ ମୋକ୍ଷପ୍ରଦାସ୍ତେ ॥ ୧୮୦॥

ନ ବୈ ବଞ୍ଚକୋ ନାଭିଚାରୀ ନ ଚାତ୍ୟୋ

ନ ବା ନିନ୍ଦକୋ ମତ୍ସରୀ ଭକ୍ତିହୀନଃ ।

ନ ଯସ୍ୟଂଗବାଧା ନ ବିତ୍ତାପହାରୀ

ଜଗତ୍ୟାଂ ତୁ ଯୋ ବ୍ରହ୍ମବୋଧଃ ସ ସାଧୁଃ ॥ ୧୮୧॥

ହୃଦା କାମୁକୋ ନିଃସ୍ପୃହତ୍ୱଂ ବଦେଚ୍ଛେଦ୍

ବିନା ତତ୍ରିୟାଂ ବାକ୍‌ପଟୁତ୍ୱଂ ବୃଥୈବ ।

ଯଥା ବକ୍ତି ତାଦୃକ୍ ପ୍ରବୃତ୍ତିର୍ହି ଯସ୍ୟ

ମନଃ ସଦ୍ଗୁରୁର୍ନିଷ୍ଠିତବ୍ୟଃ ସ ଏବ ॥ ୧୮୨॥

ଜ୍ଞାନୀ ବିବେକୀ ବିରକ୍ତଶ୍ଚ ଭକ୍ତଃ

କୃପାଲୁର୍ମନସ୍ୱୀ କ୍ଷମୀ ଯୋଗଯୁକ୍ତଃ ।

ସୁଦକ୍ଷଃ ପ୍ରଭୁଶ୍ଚାତୁରୋ ଯଶ୍ଚ ବିଦ୍ୱାନ୍

ଭବେତ୍ ତସ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ସମାଧାନ-ଲାଭଃ ॥ ୧୮୩॥

ଅଜଂ ଯତ୍ ତଥାଽନାଗତଂ ଚୈବ ଯଦ୍ଧି

ବଚୋଭିସ୍ତୁ ତଜ୍ଜାୟତେ ସଜ୍ଜନାନାମ୍ ।

ଅନିର୍ବାଚ୍ୟମେବାସ୍ତି ଯତ୍ ତଚ୍ଚ ବାଚ୍ୟଂ

ମନଃ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦମନ୍ୱେଷଣୀୟମ୍ ॥ ୧୮୪॥

ନିଲୀନୋ ଭବ୍ଦେଦାଦରାଦ୍ ରାମରୂପେ

ଭଯାତୀତତା ନିଷ୍ଠିତା ସ୍ବେ ସ୍ବରୂପେ ।

କଦାପ୍ୟେହ୍ନ ନାସ୍ୱାଦ୍ୟତେ ମାର୍ଗ୍ୟମାଣଃ

ସଦୈକଂ ଭବ୍ଦେଦ୍ୟନ୍ନ ତସ୍ମିନ୍ ବିଭେଦଃ ॥ ୧୮୫॥

ମନଃ ସଂନିଧୌ ତେ ସଦା ରାଘବୋଽସ୍ତି

ମନଃ ସଜ୍ଜନ ! ମାର୍ଗଯ ତ୍ବଂ ହି ସତ୍ୟମ୍ ।

ତବାଃଖଣ୍ଡିତୋ ରାଘବେଣାସ୍ତି ଯୋଗୋ

ବିନିଷ୍କାସଯ ସ୍ବାନ୍ତରାତ୍ ତାମହଂତାମ୍ ॥ ୧୮୬॥

ମନଃ ପିଣ୍ଡ-ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଯୋର୍ଭୂତସାମ୍ୟଂ

ସମସ୍ତଂ ତ୍ବିଦଂ ବ୍ରହ୍ମରୂପେ ନ କିଂଚିଦ୍ ।

ମନୋ ଭାତି ଯଦ୍ୟତ୍ ନ ତତ୍ତତ୍ ସଦସ୍ତି

ସୁଖେ ସଂସ୍ଥିତିଃ ସଂଗମୁତ୍ସୃଜ୍ୟ କାର୍ଯା ॥ ୧୮୭॥

ଅହଂ-ପାଶମୁଚ୍ଛିଦ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ-ଶସ୍ତ୍ରୈଃ

ବିଦେହସ୍ଥିତିର୍ଭ୍ତିତଃ ସେବନୀଯା ।

ବିରକ୍ତେର୍ବଲାତ୍ ସର୍ବନିନ୍ଦ୍ୟଂ ବିବର୍ଜ୍ୟ

ସୁଖେ ସଂସ୍ଥିତିଃ ସଙ୍ଗମୁତ୍ସୃଜ୍ୟ କାର୍ଯା ॥ ୧୮୮॥

ପୃଥିବ୍ୟାଦିକୃତ୍ ଦେବ ଆଲୋକନୀଯୋ

ଯଦାଲୋକନେ ମୁକ୍ତିଲାଭୋଽସ୍ତି ସଦ୍ୟଃ ।

ଗୁଣୈଃ ସଂଯୁତୋ ନିର୍ଗୁଣ ସେବନୀଯଃ

ସୁଖେ ସଂସ୍ଥିତିଃ ସଙ୍ଗମୁତ୍ସୃଜ୍ୟ କାର୍ଯା ॥ ୧୮୯॥

ସ ନୋ କାର୍ଯକର୍ତା ନ ବା ସୃଷ୍ଟିଭର୍ତା

ପରାଯାଃ ପରୋ ନୋ ବିଵର୍ତେନ ଲିପ୍ତଃ ।

ସ ବୈ ନିର୍ବିକଲ୍ପୋ ବିକଲ୍ପୈବ ସେବ୍ୟଃ

ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ସଙ୍ଗଂ ସୁଖଂ ଶ୍ରେୟମତ୍ର ॥ ୧୯୦॥

ନ ଦେହାତ୍ମଧୀ-ନିଶ୍ଚୟୋ ଯସ୍ୟ ନଷ୍ଟୋ

ନ କଲ୍ପାନ୍ତକାଲେଽପି ସ ଜ୍ଞାନବାନ୍ ସ୍ୟାତ୍ ।

ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ ନୋଽହଂତଯା ବେତ୍ତି କଶ୍ଚିଦ୍

ମନୋଽଜ୍ଞାନଜାଂ ଶୂନ୍ୟତାଂ ନୋ ଜହାତି ॥ ୧୯୧॥

ମନଃସ୍ପର୍ଶହୀନଂ ସ୍ଥିରଂ ଯସ୍ତ୍ୱରୂପଂ

ଅଭେଦେନ ଚିନ୍ତ୍ୟଂ ହି ସର୍ବୋତ୍ତମସ୍ୟ ।

ନ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତଯୋଗ୍ୟଂ ଭବେତ୍ ତସ୍ୟ କିଂଚିଦ୍

ନ ନିଃସଂଗତା ସଂଗତା ତତ୍ର ସତ୍ୟା ॥ ୧୯୨॥

ପରେଶେ ନ ବିଜ୍ଞାତତାଽଜ୍ଞାତତା ବା

ସ ନୋ ବର୍ଣ୍ୟତେ ବେଦଶାସ୍ତ୍ରୈଃ ପୁରାଣୈଃ ।

ଅଦୃଶ୍ୟା ନ ଦୃଶ୍ୟା ନ ସାକ୍ଷୀ ତଯୋର୍ବା

ଶ୍ରୁତିର୍ଯସ୍ୟ ନାନ୍ତଂ ବିଜାନାତି ନୈବ ॥ ୧୯୩॥

ହୃଦିସ୍ଥୋଽସ୍ତି କଃ କୀଦୃଶୋ ଦେବବର୍ଯୋ

ଗୁରୁଃ ସାଦରଂ ସାଧକେନାଽଥ ପୃଷ୍ଟଃ ।

ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଦେହଂ ବସତ୍ୟେଷ କୁତ୍ର

ପୁର୍ବାସଯୋଗ୍ୟଂ କ୍ୱ ସଂସ୍ଥାନମସ୍ୟ ॥ ୧୯୪॥

ଇତି ପ୍ରାହ୍ର ଜାନୀହି ଦେବୋ ହି ହୃସ୍ଥୋ

ନଭୋବସ୍ତ୍ରଦା ବ୍ୟାପକୋଽପ୍ୟପ୍ରଲିପ୍ତଃ ।

ନ ଗଚ୍ଛତ୍ୟଥୋ ନୋପଗଚ୍ଛତ୍ୟଜସ୍ରଂ

ଋତେ ତେନ ରିକ୍ତଂ ସ୍ଥଲଂ ନୈବ କିଂଚିତ୍ ॥ ୧୯୫॥

ନଭୋବିଭ୍ରମଦ୍-ରେଣୁମାତ୍ରଂ ସ୍ଥଲଂ ନୋ

ରଘୂଣାମଧୀଶେନ ରିକ୍ତଂ ବିଭାତି ।

ପ୍ରବୃତ୍ତୋ ହି ତଦ୍ଦର୍ଶନେ ଯଃ ସ ତସ୍ମିନ୍

ଲୟଂ ଯାତ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟଂ ଚ ଲକ୍ଷ୍ୟଂ ଚ ଲୀନମ୍ ॥ ୧୯୬॥

ନଭୋବଦ୍ଧି ତଦ୍ ବ୍ୟାପକଂ ରାମରୂପଂ

ହୃଦା ଚିନ୍ତିତଂ ସ୍ୟାଦ୍ ଭବଭ୍ରଂଶହେତୁଃ ।

ବିଲୀନା ଭବେଦ୍ଦେହଧୀସ୍ତସ୍ୟ ବୋଧାଦ୍

ଯଥେଚ୍ଛଂ ସୁଦୃଷ୍ଟେଽପି ତୃପ୍ତିସ୍ତୁ ନାସ୍ତି ॥ ୧୯୭॥

ନଭଃ ସଂସ୍ଥିତଂ ବ୍ୟାପ୍ୟ ବିଶ୍ୱଂ ଯଥେଦଂ

ତଥା ରାମ ଇତ୍ଥଂ ନ ସାମ୍ୟଂ କଥଂଚିତ୍ ।

ସ ଚାସ୍ତ୍ୟଦ୍ୱିତୀଯଃ ସ୍ୱଭାବାଦ୍ ହି ରାମଃ

ତଦର୍ଥଂ ହି ବ୍ୟର୍ଥଂ ପଦଂ ବ୍ୟାପକେତି ॥ ୧୯୮॥

ପୁରାଣଂ ତତଂ ସର୍ବତୋ ଯସ୍ୱରୂପଂ

ନ ତର୍କସ୍ୟ ଲେଶୋଽପି ଯସ୍ମିନ୍‌ବିଧେୟଃ ।

ନିଗୂଢଂ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ତତ୍ତ୍ୱାସୁଗମ୍ୟଂ

ପ୍ରତାପାଦ୍ ଗୁରୋରଦ୍ୱିତୀଯେତିସଂଜ୍ଞମ୍ ॥ ୧୯୯॥

ସ୍ୱରୂପଂ ତୁ ଯଜ୍ଜ୍ଞାଯତେ ଜ୍ଞାନଯୋଗାତ୍

ସ୍ଫୁଟ ସାକ୍ଷିତାଽନ୍ତର୍ହିତା ତତ୍ର ସର୍ବ୍ବା ।

ଭବେଦୁନ୍ମନୀ କୁଣ୍ଠିତା ବାକ୍ଚ ସଦ୍ୟଃ

ସ ଏବ ସ୍ୱଯଂ ରାମଦୃକ୍ ସର୍ବ୍ବତୋ ଯଃ ॥ ୨୦୦॥

କଦାପ୍ୟାମ୍ନବୋଧେ ଦ୍ୱିତୀଯଂ ନ ଭାତି

ନ ବୈ ମାନସେ ଦ୍ୱୈତଲେଶୋଽସ୍ତି କିଂଚିତ୍ ।

ଗତୈର୍ଜନ୍ମସଂଘୈଃ ସ୍ୱରୂପୋପଲବ୍ଧିଃ

ବିଦେହସ୍ଥିତୌ ସର୍ବ୍ବ-କାଯା-ନିରାସଃ ॥ ୨୦୧॥

ମନୋ ଯସ୍ୟୁଗୁହ୍ୟଂ ତ୍ୱଯା ତଦ୍ଧି ଲବ୍ଧଂ

ପ୍ରକାର୍ଯସ୍ତ୍ୱଯା ରକ୍ଷଣେ ତସ୍ୟ ଯତ୍ନଃ ।

ଦୃଢପ୍ରତ୍ୟଯାର୍ଥଂ ସଦା ଶ୍ରାବ୍ୟମେତନ୍

ମନଃ ସାଧୁସଂଗାଦ୍ଧି ଧନ୍ୟତ୍ୱମେଷି ॥ ୨୦୨॥

ମନଃ ସର୍ବ୍ବସଂଗଂ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଦୂରାଦ୍

ବିଧେଯଃ ସଦା ସାଦରଂ ସାଧୁସଙ୍ଗଃ ।

ମହାଦୁଃଖଭଙ୍ଗଃ ସତାଂ ସଂଗମେନ

ବିନା ସାଧନଂ ତେନ ସନ୍ମାର୍ଗଲାଭଃ ॥ ୨୦୩॥

ମନା ସର୍ବ୍ବ ସଙ୍ଗାପହଃ ସାଧୁସଙ୍ଗୋ

ମନସ୍ତତ୍କ୍ଷଣଂ ମୋକ୍ଷଦଃ ସଂଗମୈଷଃ ।

ମନଃ ସାଧକାନ୍ ମୋଚଯତ୍ୟେଷ ଶୀଘ୍ରଂ

ମନଃ ସର୍ବ୍ବଥା ଦ୍ୱୈତନାଶକ୍ଷମୋଽଯମ୍ ॥ ୨୦୪॥

ମନୋବୋଧମାକର୍ଣ୍ୟ ଦୋଷାଃ ପ୍ରଯାନ୍ତି

ଜଡାଃ ସାଧନା-ଯୋଗ୍ୟତାଂ ଚୋପଯାନ୍ତି ।

ତତୋ ଜ୍ଞାନବୈରାଗ୍ୟସାମର୍ଥ୍ୟଲାଭୋ

ବିମୁକ୍ତିସ୍ତତୋ ଦାସବାକ୍ୟପ୍ରତୀତ୍ୟା ॥ ୨୦୫ ॥

॥ ଜଯ ଜଯ ରଘୁବୀର ସମର୍ଥ ॥

ଗୁଣାଭ୍ରାଙ୍କଶୀତାଂଶୁଭିଃ ସଂମିତେଽବ୍ଦେ

ତତଶ୍ଚୈତ୍ରଶୁକ୍ଲେଽର୍କବାରେ ନବମ୍ୟାମ୍ ।

ମନୋବୋଧମେନଂ ତପତ୍ୟାସ୍ତଟସ୍ଥୋ

ଗୁରୋ ରାମଦାସସ୍ୟ ଦାସଷ୍ଟକାର ॥

ପରଂ ନୋଽଖିଲଂ ତଦ୍ୟଥାର୍ଥପ୍ରକାଶଂ

ସଦୋଷଂ ପୁନର୍ମୁଦ୍ରଣଂ ଚାପ୍ୟଯୁକ୍ତମ୍ ।

ଅତଃ ଶ୍ରୀସମର୍ଥୈରନୁପ୍ରେରିତେନ

ସମଗ୍ରଂ ସୁସଂଶୋଧିତଂ ପ୍ରୀତଯେଽସ୍ତୁ ॥

ଆପଦାମପହର୍ତାରଂ ଦାତାରଂ ସର୍ବସମ୍ପଦାମ୍ ।

ଲୋକାଭିରାମଂ ଶ୍ରୀରାମଂ ଭୂଯୋ ଭୂଯୋ ନମାମ୍ୟହମ୍ ॥

॥ ଶ୍ରୀ ରାମ ଜଯ ରାମ ଜଯ ଜଯ ରାମ ॥

translation of Samarth Ramdas's manAche shloka

from marAthI to sanskrit by shrI dAsAnudAsa

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

Last updated ९oday

http://sanskritdocuments.org

Manobodha Lyrics in Oriya PDF
% File name : manobodha-skt.itx
% Location : doc_raama
% Author : Swami Ramdas, translator Dasanudasa
% Language : Sanskrit
% Subject : philosophy/hinduism/religion
% Latest update : October 21, 2013
% Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com
% Site access : http://sanskritdocuments.org
%
% This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study
% and research. The file is not to be copied or reposted for promotion of
% any website or individuals or for commercial purpose without permission.
% Please help to maintain respect for volunteer spirit.
%

We acknowledge well-meaning volunteers for Sanskritdocuments.org and other sites to have built the collection of Sanskrit texts.
Please check their sites later for improved versions of the texts.
This file should strictly be kept for personal use.
PDF file is generated [October 13, 2015] at Stotram Website